

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 45.

Fredagen den 8 november 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Drottninggatan 48, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser). Utländska annonser 50 öre raden.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet postarvodet inberäknadt. Ingen lösnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, i bok- lådorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	---	---	---

Gör godt, var nyttig, lef i dina mödors minne!
Då skall du, af din dygd och andras aktning stödd,

Gå ålderns dag emot med oförfäradt sinne
och dödens — utan blygd att hafva varit född.

Leopold.

Kommen ihåg,

ärade läsarinor, att om hvar och en af Eder skaffar en enda ny abonnent på Idun, så fördubblas tidningens upplaga, och vi bli derigenom i tillfälle att göra den samma både innehållsrikare och i alla afseenden intressantare. För den lilla möda, I nedläggen härfpå, fån I sålunda själva riklig ersättning

Bedjen edra bekanta försöka Idun endast ett kvartal — den kostar ju blott en krona. Och släppen dem ej, förr än I öfvertygadt Eder om, att de verkliga prenumererat på tidningen. I arbeten härigenom ej endast för oss, utan lika mycket för Eder själva.

Med utmärkt högaktning
Redaktionen.

Qvinnan såsom prest.

Den inspiration, som fattar en människa och förmår henne att hängifvet egna sitt lif åt att predika om Gud och söka vända människors hjertan till rättfärdighet, kan man förutsätta hos hvarje uppriktig man, som valt det presterliga kallet. Men är det blott mannen, som är mottaglig för denna inspiration? Har Gud aldrig hos qvinnan genom sin ingifvelse uppväckt en helig vilja att meddela andra den insigt, de känslor och tankar, hon fått om sanningen? Är qvinnans ande ej i samma grad som mannens mottaglig för intryck från det högsta, heliga väsendet, eller har hon mindre förmåga att klargöra sina förnimmelser till människors upplysning? Historien kan besvara dessa frågor, alldenstund qvinnans sträfvan att få bekläda prestembetet ej är ett nyaste tidens försök till intrång på ett för henne aldrig ämnadt område, utan har denna hennes fordran un-

der förflutna tider erkänts såsom berättigad. I det gamla testamentet innehar qvinnan såsom profetissa och lärarinna andliga embeten, som hon ej i oförstånd eller trots oförfat, utan fått sig anförtrodda, emedan hon hade den inre, heliga kallelisen dertill. Folket hörde henne med andakt, och de skola aldrig glömmas, dessa qvinnor, som egnade Gud sin tjänst genom sång och profetia. Bland sådana bibliska personligheter voro Mirjam, som eldade sitt folk till tacksamhet mot befriaren Jehovah, och konung Lemuels moder, som predikade för sin son den vishet, som var henne gifven ofvanefter.

I vår tid, så väl som under förflutna tidsåldrar, finnas qvinnor med denna inre kallelse att predika. Deras anlag äro ej af det slag, som fordras för det praktiska lifvets sysselsättningar. Deras sinne är bortvändt från den ändligen världen och med allt sitt intresse riktadt på den eviga. Den öfversinliga tillvaron framträder för dem verkligare än den sinliga. Själens strider förstå de; de känna de slitningar, som sarga tviflarens hjerta, de stöta aldrig bort en olika tänkande, ty de veta, att allt menskligt är inneslutet i den eviga kärleken. Vilja vi från vårt eget lands historia påminna oss några sådana qvinnor, möter oss strax ett namn, som borde i hvarje svenskas hjerta väcka beundran och eftertanke: Birgitta. Men hon är ej ensam, fast hon i ryktbarhet tyckes enastående. I alla tider och i alla land har hon själsfränder, hvilka liksom hon blifva ledare och rådgifvare i andliga frågor för hela sin omgifning. Dock förblir deras verksamhet i allmänhet innesluten inom en trång krets, ty de få icke från predikstolen tala till en församlad menighet. »Så är Guds vilja» — den uppfattningen har blifvit stadfästad inom kristenheten. Männe ej denna uppfattning är menskligt felaktig, i stället för att vara gudomlig? Gud kan ju ej göra sig skyldi till motsägelser i sin egen vilja. Gud ger ej en men-

niska sin heliga inspiration med förbud för henne att låta inspirationen komma till förverkligande.

Nej, Gud ger anlag, på det de måtte utvecklas och bära god frukt. Ingen får sitt pund, på det han må gräfva ner det.

En del röster ha höjt sig och förklarat, att qvinnan har rättighet att vara, hvad hon vill — äfven prest, men att hon är mindre lämplig just för detta embete. Hon har ej mannens kraft att kunna inverka på en stor menighet, ej hans kärlek till teologiskt tänkande. Påståenden, som erfarenheten kullkastar. Åt teologiskt studium har hon ej fått egna sig, därför kunna vi ej bedöma hennes kärlek till teologien. Men de egenskaper, som fordras för att blifva en god predikant, saknar hon visserligen ej. Såsom författarinna har qvinnan visat, att hon eger skarp psykologisk blick, fin iakttagelseförmåga och mästerskap i att sätta sig in i andras förhållanden. Dertill kärlek till nästan, medkänsla för de lidande, hängifvenhet, entusiastisk, gripande vältalighet och förstånd, som genom odling kan nå den högsta menskliga fullkomling. En sådan qvinna, stark i sedlig renhet och ädel vilja, är dock förbjuden att bestiga predikstolen. Af hvad skäl? Man säger: Qvinnans inflytande är störst i det privata lifvet, hennes makt är oemotståndlig — der hon ej har någon makt, hennes milda, tjänande natur gör mest gagn, då hon är beroende af andra, hennes vekhet och svaghet beskydda henne, på samma gång de hålla henne inom hennes afskilda sfer. Vidare: Hon skall öfva barmhertighet i det tysta, predika utan ord, genom stilla skötande af sina plikter. Blygsamhet höfves hennes kön, och all sträfvan, som ej förenas med tillbakadragen ödmjukhet, är hennes natur vidrig. Begär hon en mans plats och röst för att tala offentligt, då är hennes qvinlighet förderfvad.

Hvar och en af oss igenkänner dessa ord. Emellertid är konsekvensen af denna lära,

att två goda egenskaper kunna stå i strid med hvar andra. Blygsamheten skulle vara oförenlig med egenskapen att energiskt verka för idén om det rätta. Denna senare egenskap är god hos mannen, och måste då äfven vara god hos qvinnan, ty vi hafva samma fullkomlighetsideal för både man och qvinnan, och inom detta ideal kunna egenskaperna ej stå i strid med hvar andra. Den lag för blygsamhet, som man ålagt qvinnan, torde sålunda vara ogiltig. I gamla testamentet lära vi ock, att Gud skapade man och qvinnan till jemlikar att gemensamt besitta jorden och råda öfver den. Men har den sanningen någon gång blifvit bortglömd eller undanskjuten, att qvinnan är mannens medegare till allt?

Qvinnan är människa i samma omfattande bemärkelse som mannen. Hon står i samma förhållande som han till skaparen och till skapelsen, sålunda bör mannen i intet afseende ställa sig som medlare mellan henne och hennes Gud. När hon fått kallelsen att blifva hans tjänare, har hon ingen högre plikt än att blifva det.

Äfven från ett annat område kan man hemta skäl för qvinnans befogenhet att såsom prest lära och förmana. Moralisk öfverlägsenhet kan ju berättiga dertill. Statistiken visar oss, att 95 procent af förbrytare, drinkare och till sedlighetsbrott skyldiga äro män. Med detta för ögonen vore det föga rättvist att säga qvinnorna såsom slägte stå för lågt för att tolka de högsta sanningar.

Några kristna församlingar gifvas emellertid redan nu, der qvinnan får intaga sin plats jemside med mannen, med samma rättighet som han att beklåda andliga embeten. För 25 år sedan prestvigdes inom universalistförsamlingen i Förenta staterna Olympia Brown, den första qvinliga prest i kristenheten. Hon förblet ej länge ensam. Andra församlingar följde exemplet. Unitariankyrkan, baptist- och metodistförsamlingarna tillsatte qvinliga prester, och deras antal är nu, alla samfund inberäknade, 165.

Detta steg till erkännande af qvinnans värde är en frukt af demokratiens idé, som bringar en ny aera åt menskligheten, i det den visar, att alla äro bröder med samma medfödda rättigheter och friheter att lefva, tänka och sträfva efter att blifva lyckliga. De samfund i Amerika, som hafva insett det rättvisa i qvinnans fordran att få följa sin kallelse, äfven då det gäller att förkunna Guds ord från predikstolen, hafva snart fått erfara, att hennes tjänst såsom prest haft väl-signelserika följder. Deras qvinliga prester äro utmärkta i sitt kall; en del af dem äro stora värtalare, alla äro de trogna själasörjare, i hög grad sjelfupoffrande. För de döende på sjukbädden äro de efterlängtade tröstare och hjälpare. De äro församlingens förtrogna i både andlig och världslig nöd och tålmodiga vänner åt de fattiga.

Kanske någon nu säger: jag vill medgifva, att qvinnan duger till prest, men då våra förhållanden ej tillåta henne att vara det och allmänna opinionen talar mot en reform i detta afseende, hvarför skall hon då eftersträfva denna verksamhet? Vi svara med tillförsigt: därför att samhället behöfver hennes tjänst just såsom prest. I striden för det goda behöfvas alla krafter, som vilja ställa sig i ledet. Vi hafva ej råd att bortvisa någon för sedvänjas och fördoms skull. Hvarje förmåga i det godas tjänst har en vigtig mission. Qvinnan må intaga den post, dit hennes begåfning hänvisar henne, och der

hon vet sig kunna uträtta något godt. Moral och sedlighet föraktas och tyckas nästan försvinna i de stora folkcentra. Kunna då de röster blifva för många, som höjas mot det onda?

F. S.

Friplats.

*Der vädrades i alla skolans klasser,
Ty frukostlofvets sköna stund det var,
Och der var bruk att under denna timme
Man samlades i salen en och hvar.*

*Der dansade en del, och andra lekte,
Och disciplin en timme vandrat bort,
Nu fick en hvar ge lopp åt lefnadsglädjen,
För mer än en var denna timme kort.*

*En liten stackare så blek och mager
Stod i en vrå med bröd och bok i hand,
Hon hade icke tid ta' del i leken,
Med lexan hon i dag ej gått i land.*

*Ett par utaf de andra barnen märkte,
Att Elsa läste nu med halfhög röst,
De skrattade förstulet åt hvar andra
Och hade för kamraten ingen tröst.*

*Men tvänne flickor i en vrå sig stälde,
En tog till ord i dämpad ton så här:
»Jo, ser du, hon får lof att vara flitig,
Ty hennes mor betalar intet här.»*

*»Vi andra kunna göra, hvad vi vilja,
Men Elsa har en friplats, ska' du tro,
Och därför är hon alltid tvungen lyda,
Hon måste lära sig på nåd bero.»*

*Och Elsa hörde, hvad de stora sade,
Hon kände stygnet i sin barnasjäl,
Men hon bestöt i dag och höll det ärligt,
Att hon sin friplats skulle fylla väl.*

Gerd.

Vid aftonlampan.

Det är om den tid på året, då mörkret faller tidigt på om eftermiddagarne, och då litet hvar föredrager att slå sig i ro i det väl ombonade hemmet. När rullgardinerna äro fälda, när måhända regnet piskar rutorna der ute, men der inne är varmt och ljusst, då känner man den stora välsignelsen af ett stilla familjelif. Dagen med sin sträfvan, sina många bestyr och kanske bekymmer skingrar familjens medlemmar åt skilda håll. Mannen har hufvudet fullt för att kunna skaffa upphålle åt sig och de sina, hustrun vårdar och vidmakthåller hemmet, och barnen sträfva i skolan att inhemta kunskaper och vetande för att derigenom skapa

sig framtid och oberoende. Så gå timmarne fort, och det är först vid middagsbordet, man ser hvar andra igen. Det är nu som belöningen efter dagens arbete vinkar, det är nu man erfar känslan af ett gemensamt lif och en gemensam uppfostrande ande, som i kärlek sammanhåller det hela.

Det är i denna lilla värld, i hemmets och förtrolighetens krets, som qvinnan bör herska och med ömhet och fin takt gifva ton och ledning. Stilla och fridsam sväfvat hon omkring och har en blick för allt. Hon känner mannens smak och vakar öfver barnens tankar, och det är genom sitt behag hon gör hemmet kärt för maken och kommer honom att glömma ungarlivets vanor.

Man påstår ofta, att gamla, goda tider försvinna, och att familjelivet ej mera är som förr, och det kan nog i mångt och mycket vara en ledsam sanning; men nog se vi äfven nu, huru i hemmen gamla och unga samla sig om aftonen i förtrolig krets kring salsbordet och »idka familjelif». Lampan kastar sitt milda sken öfver alla, ifrån den hvitlockiga mormor, der hon sitter i sin karmstol, stickande på sin strumpa och berättande ungdomsminnen, ända till miusta pysen, som bygger korthus — som ramla. Det är nu det nöjsamma arbetets tid och den stund på dagen, då kropp och själ få en behaglig hvila. Samtalet flyter lätt, och sinnet är mjukt, och världens oro når ej in genom de dubbla förestren. Och när samspråket mattas af, tager familjefadern fram en god bok från hyllan och läser högt om andra folkslags seder och bruk eller forna tiders hjeltar och strider.

Så flyter qvällen sakta och fridfullt fram, till dess måltiden dukas, efter hvars tillgodonjutande man tager ett gladt »god natt» af hvar andra och går till hvila. Och så är dagen all.

Det der är ju en familjetafla, icke så öafven, och vi se den lyckligtvis ofta och litet hvarstades, men vi se gudnås äfven en annan, mindre sympatisk, så kallad modernare och med underskrift: »hos Blanch och Berns.»

Gå vi en afton händelsevis in i en af nämnda förlustelokal, se vi genom molnen af cigarrök en tät människomassa inklämd mellan bord och stolar. Orkestern ljuder, kypare springa kring med högt upplyftade brickor, man knacker hårdt i glaset, hattarne äro på, och atmosfären är qväfvande. Nu skulle man ju kunna tro, att hela denna samling består af unga vildhjerner, som taga lifvet lätt, af illa uppfostrade pojkar, som förtära sin pappas pengar, af stackars ungar, som sakna hem och familjelif, och af gamla gredelina toddymartyrer. Men se vi oss omkring finna vi, att så icke är fallet. Alla de der kategorierna finnas nog i riklig mängd, men vi upptäcka också massor af fruntimmersansigten, hela kotterier och familjer med husfadern i spetsen, vi se äfven här alla åldrar, från gumman ned till femåringen, som sitter och klipper med ögonen af sömn.

»Man måste roa sig och hålla modet uppe i dessa svåra tider», heter det, och så går man till musiklokalerna och förstör några kronor. Der syns ingen nöd, intet bekymmer. Der strålar allt i guld och elektrisk belysning, men vid hemkomsten ter sig hemmet ännu mörkare och ödsligare, der med litet omvårdnad och kärlek allt skulle kunna vara så ljusst och gladt. Omärkligt åter det sig fast, behöfvet efter dessa innehållslösa nöjen utomhus, och den unga hustrun tycker qvällen hemma vara långtråkig, för hennes öron ljuder vals musiken, och lampskenet blir matt,

när hon tänker på det bländande ljuset derborta.

Och barnen sen? Är det rätt att hos dem grundlägga smak för schweitzerlif? Dermed följer förakt och leda för familjelifvet, när de växa upp. Och nog kunna vi medgifva, att dessa nöjen äro skäligen tarfliga. Musiken kan nog vara bra, men jag undrar, huru många uppmärksamt lyssna till den. Åh nej, man befolkas musiklokaler endast för att fördrifva qvällen utomhus. Visst är, att för familjeandan är detta uteliv depraverande. Den tänkande och bildade hustrun skall aldrig medgifva sin familj deltagandet i dessa s. k. nöjen. Om mannen ej förmår öfvervinna sin smak för dem, så må det vara hans ensak, men må hon hålla sig derifrån. Musik och konst, förädlande och sann, bjuder operan på, och här är familjernas plats, då de söka ett värdigt nöje.

Ja, här äro två små skisserade tafior, och troligen skola de flesta gillande nicka åt den förra, huru enkel den är. Den är också så lätt att åstadkomma. Materialet är så lätthandterligt. Det behöfs blott litet förnöjsamhet, sann kärlek, goda ord och ett varmt leende. Fäll ned gardinerna, tänd brasan och låt den muntert spraka och sprida sin värme och, till sist, tänd den väl putsade aftonlampan — i dess klara sken ter sig det rätta familjelifvet bäst.

Adolf Hellander.

Caroline Ashurst Biggs.*

Septemberhäftet af den engelska qvinnotidningen »English Woman's Review» kom utstyrdt med sorgkaut till sina läsare. Det hade att förtälja, att tidskriftens redaktör hade afgått med döden, ett budskap som vi tro skall bringa sorg till alla, som arbeta för qvinnornas sak öfver hela världen — allt ifrån Sverige till Indien och Australien.

Caroline Ashurst Biggs var med bland de qvinnor, som lade den första breda och solida grunden för qvinnorörelsen i England; hon har utmärkt sig som talare och organisator, men det är i synnerhet den ypperliga tidskrift, hvilken hon ledt sedan januari 1871, som kommer att bli det bästa monumentet öfver hennes graf. Sådan den nu, band efter band, föreligger, är den en guldgruva för alla, som söka upplysning om den mäktiga rörelsen, ej blott i England, utan öfver hela världen. De största till de minsta fakta äro upptecknade med en otrolig samvetsgrannhet, och en klarsynt och omfattande intelligens ses stå på post mot hvarje öfvergrepp.

Tidskriften hör ej till de filosofiskt-estetiska, ej till förströelseliteraturen, den är agitatorisk, men ej synnerligen polemisk — agitation genom kunskap och orienterande upplysningar.

I politiskt hänseende var bladet strängt neutralt.

En af medarbetarne, Jessie Boucherett, uttalar sig som följer: »Under alla de år, som jag arbetat tillsammans med Caroline Biggs, har aldrig rådt någon oenighet oss emellan med afseende på tidningen. Hon var liberal till sina åsikter, och jag är konservativ, men

vi kände och förstodo båda, att den orättvisa, som qvinnorna lida under, är långt större än den, skilda klasser af män inom de förenade kungarikena ha grund att beklaga sig öfver. All oenighet i politiken lade vi därför å sido, och tidskriften leddes i strängt opartisk anda.»

Caroline Biggs har visat sig vara i besittning af en insigt och en grundlig lärdom på de praktiska, politiska, sociala och literära områdena, som det ej skulle vara möjligt — det bära förhållandena med sig — att finna hos någon qvinna i vårt land, och huru tillbakadragen ställning än hon personligen intagit i sin tidskrift, låter det ej fördölja sig, att det är en ovanligt ädel personlighet man har framför sig, en af de människor med djup andlig bildning, dem man får leta med lykta efter både bland män och qvinnor här hemma.

Alla de många nekrologerna öfver henne, skrifna af personligen bekanta, framhålla särskildt hennes karaktärsstyrka, hennes trofasthet och frimodighet, hennes sympati med alla och allt, hennes älskvardhet och blidhet.

»Hon var», säger miss Helen Blackburn — som till följd af den afidnas önskan nu öfvertagit redaktörsskapet för tidningen — »genomsyrad af den kärlek, som lider och fördrager allt, den kärlek, som intet ondt tänker.»

En af nekrologerna i »English Woman's Review» ger i korthet följande yttre drag af hennes lif.

Caroline Ashurst Biggs är född i Leicester i Augusti 1840. Hennes farfar, mr V. H. Ashurst, var en framstående jurist, och hans hus var centrum för starka politiska intressen och hög bildning. Lloyd Garrison, den ryktbare abolitionisten, var en af mr Ashursts intimaste vänner, och i hennes fars, mr Biggs hus voro Emerson och Longfellow ofta sedda gäster.

I denna intellektuella atmosfär lefde Caroline Biggs sina första barnår. Då moderns helsa började svigta, flyttade familjen år 1850 till Italien och stannade der ett år. Mazzini och andra italienska patrioter blefvo dess umgängesvänner. Då de kommo tillbaka till England, flyttade familjen till en egendom på landet och år 1867 efter moderns död till London.

Det omvexlande lif, som Caroline Biggs på detta sätt kom att föra, och de rika erfarenheter, hon skördade, ha helt visst bidragit att gifva henne den bredd i karaktären, som utmärkte henne, och som satte henne i stånd att sympatisera med personer af de mest skiljaktiga samhällsklasser och af vidt motsatta meningar och åskådningssätt. Från det hon kom till London och ända till sin död har hon varit en otröttlig arbetare för qvinnornas sak. Frågan om qvinnans rösträtt blef hennes första intresse, och den betraktade hon som hufvudhörnstenen i hela det praktiska arbetet; men i alla riktningar, der det fans hjälp att lemna, gaf hon villigt och utan anspråk på någon lön sin tid och sina krafter. Den invärtes sjukdom, som de sista åren tärde på hennes kraft, sökte hon hålla stängnen genom ihärdigt arbete; hon afled den 4 september, och det häfte af hennes tidskrift, som är dateradt den 15 augusti, är från hennes egen hand. — Caroline Biggs var ogift och bodde i sin fars hus i ett vackert hem och en lycklig familjekrets. Sina somrar tillbringade hon tidigare på resor, mest i Sverige, Norge och Danmark, men under de sista åren stannade hon hemma för att vara hos fadern.

Vi, som arbeta för vår sak här hemma,

ha lidit en mycket stor förlust genom miss Biggs död. Hon kände svenska och norska förhållanden, hade studerat våra språk och literatur. Och hennes tidskrift, som egde spridning öfver all världen, innehöll en mängd korrekta meddelanden om Sverige, Norge, Danmark och Finland.

G. K.

I forsen.

Skiss af Elsa W.

Hon hade kalla, klara, bruna ögon, som likgiltigt skådade ut i världen. Hvad brydde hon sig om världen! Den hade ju aldrig brytt sig om henne. Det hade alltid legat som en tung stämning öfver hennes lif: hennes fulhet. Hon hade ingen mor. En mor öfverser dock med så mycket. Hon glömmes allt, utom ett — att det är hennes barn, och hon älskar mer, ju mer andra förakta och förbise.

Då hon, som barn bruka, kom till främmande för att kyssas och smekas, var der ingen, som brydde sig om henne. »Hvem är den der fula ungen», var på sin höjd den enda fråga, man slösade på henne. Så kom det sig, att detta växte samman med henne sjelf. Hon ville icke mera smekas, utan gick skyggt undan för främmande. Hennes sätt blef kantigt och fränstötande. Hon hvarken sökte eller mottog vänskap och tillgifvenhet. Hon var och förblef ensam — stelnad till, hård...

Men hon lefde ändock, studerade lifvet omkring sig och sådant det skildrades i hennes böcker och bildade sig deraf ett omdöme, kanske litet egendomligt, men sant och naket, utan den ungdomens värglöd, den solglans, som plägar hvila öfver 18 år. Hon kände sig på sätt och vis lycklig — om lugn är lycka — längtade efter intet, väntade intet af lifvet och var glad, att det en gång skulle bli slut.

Sådan var Ilse Ahl, då hon kom som guvernant till brukspatron Stenbergs på Hammaråkra. Der trädde hon in i en helt ny lifsluft, något som hon dock mottog likgiltigt, som allting annat.

Redan i första ögonblicket slog henne den egendomliga stämningen i de stora, höga rummen med de många människorna, som pratade om hvar andra. Hon var ej van vid så många människor omkring sig. Mestadels hade hon varit ensam.

Fruen i huset kom emot henne, stor och ståtlig, lade armen om hennes lif, »hoppades hon skulle trivas» och presenterade henne. Der voro herrns syster och svåger och två systerbarn, hans mor och husmansellen samt slutligen hennes elev, sonen, en frodig och lätjefull, bortskämd liten pojke. Sedan så Ilse var inne i hela släghistorien, fick hon sköta sig bäst hon ville, och den allmänna konversationen var åter i full gång. Den intresserade henne föga. Hon brydde sig så litet om, hvad andra pratade. Hon tog ett album och bläddrade deri.

»God middag», hördes en klar, manlig stämma. Ilse såg upp. Det var brukspatronen. Nu först kom hon ihåg, att hon ej förr sett honom.

Ett par vänliga, kloka, grå ögon mötte hennes kalla, likgiltiga blick. Hur de fängslade henne, dessa ögon! Hon kunde omöjligt se bort från dem och blef sittande, utan att svara på helsningen. Då drog ett vänligt leende öfver de mauliga dragen, och ett:

* Ur den norska tidskriften »Nylænde» tillåta vi oss hemta ofvanstående uppsats.

»välkommen till oss, fröken Ahl,» kom henne till mötes.

Hon räckte honom tyst handen.

»Ni tackar inte. Ni är inte glad att komma till oss. Nej, det är nog inte så roligt att komma till främlingar.»

Ilse rodnade. »Jag kände er ju icke.» Hon menade endast honom. Han tog det annorlunda.

»Jag hoppas ni skall göra det snart. Vi äro bara hvardagsmänniskor, gunås, helt vanliga och lätta att förstå sig på. Ni studerar folk?»

»Jag tycker det är roligt att lära känna folk i grunden.»

»Såå. Bevara oss väl då. Döm oss ej för hårdt, lilla fröken.» Det låg ett lätt hån i tonen, som retade henne och kom henne att skärpa rösten.

»Jag dömer ingen. Då skulle jag ha någon att tala med.»

»Hvad! Ingen att tala med? Nåja, men väl någon att skriva till?»

»Nej.»

»Verkligen, ingen väninna? Men det har då alla unga flickor.» Ett litet solvarmt leende drog åter öfver hans ansigte.

»Jag har ingen.» Samtalet började trötta henne.

»Ni är inte mycket lik andra flickor.» Han undrade inom sig, hurudan denna unga kvinna egentligen var.

»Det ha andra sagt före er.» Det kom något af kallt stål både i stämman och blicken.

»Hvarför är ni så?»

Hon såg på honom. Ögonvinklarna drogo sig tillsammans på ett egendomligt sätt, och ett djupt veck lade sig mellan de skarpa, väl tecknade, svarta ögonbrynen. Det låg något hotande, fientligt i tonen, då hon svarade:

»Derför att jag är ful.»

Hon satte sig och såg åter likgiltigt i albumet. Hvad rörde hennes angelägenheter den mannen. Brukspatronen såg på henne en stund. Ja, ful var hon med den utstående munnen, den stora näsan och den bruna hyn. Underlig var hon också — besynnerliga ögon att kunna se igenom folk med. Man glömmar, hur hon ser ut, då man ser de ögonen. Han gick åter in till sig, men hela tiden såg han framför sig de klara, kalla, bruna ögonen och hörde henne säga: »jag är ful.» Gång på gång fann han sig sjelf sittande sysslolös och bara tänkande på, om hon verkligen var så ful. Förargad reste han sig slutligen och gick några slag öfver golfvet, och så ringde middagsklockan.

* * *

Ilse hade varit der i åtta da'r.

»Vill fröken Ahl bli med om ett fiskparti i dag?»

Hon såg hastigt upp från sin tallrik in i det manliga ansigtet, som var böjdt hän emot henne.

»Blir fru Stenberg med?»

Han såg kallt bort från henne åter ner på sin tallrik och lekte likgiltigt med gaffeln.

»Tror fröken jag frågat eljes?»

»Kära fröken, vi bli med allesammans, naturligtvis.» Det var fru Stenberg.

Ilse rodnade till.

»Jag är naturligtvis tacksam att få följa med.»

Fru Stenberg hade redan ånyo börjat ett lifligt samtal med sin svägerska.

»Är ni?» Hans röst lät litet gäckande.

»För resten tror jag inte, jag har nå'n fisklycka.»

»Då får ni komma i min båt, så får ni kanske något med af min lycka.» De sågo på hvar andra. I hans blick låg ett varmt, solljust leende.

Hon kände en underlig beklämning och bleknade ända ut i läpparna, en egenhet hos henne, när hon någon enda gång blef riktigt upprörd.

»Ni mår illa.» Det hade kommit en ängslig oro i hans röst. »Lovisa, ring efter vatten!»

»Ånej, visst inte. Det var ingenting.» Hvarför missförstod han henne så. Sjuk! Hon sjuk. Hon hade aldrig varit sjuk. Hvarför...

»Är ni bättre?» frågade fru Stenberg.

»Ja, för all del.» Ilse for upp ur sina tankar. —

Hon följde i brukspatronens båt på fisket. Alla de andra voro i en stor båt. I den lilla vågade aldrig någon följa eljes. Man hade sagt henne, att brukspatronen var den största våghals, att de säkert skulle kantra... Hon log blott. Ett litet mjukt, godt leende — det första på många, många år.

»Det påstås vara en lätt död att drunkna,» och hon tänkte, att det nog skulle vara lätt att dö, just den dagen.

»Nu, fröken, ska' vi andas friluft, vi två.» Han såg på henne med en tjufojkaktig blinkning. »Hvad säger ni om en tur till 'fallet'?»

»Jag säger ja.»

»Godt, lät gå!» och han tog tag i årorna. Båten gled lätt undan för de kraftiga årtagen. Ilse såg ner i vattnet. Det var alldeles lugnt, och himlen syntes så stålblå nere i djupet. Hon såg utan tankar dit ner.

»Tycker ni det är treffligt att sitta länge tyst och stirra på det der viset i vattnet?»

»Jag är van att vara tyst.»

»Skulle ni inte vilja tala om litet, hur ni haft det förut — innan ni kom hit. Jag skulle nog förstå er bättre då.»

»Det är inte mycket att tala om. Min mor dog, när jag föddes. Pappa var mycket ute i sällskapslifvet. Han såg bra ut, var ännu ung, lefnadsglad... Jag har alltid varit ful.» Det hårda kom åter i hennes röst. Han förstod nu, att detta var grundstämningen i hennes lif, och han skulle ha velat säga henne, att der ändå fans så mycket tilldragande hos henne. Hennes ögon framför allt — hur de skulle kunna stråla, värma... Hennes panna och hårfäste voro fina, ögonbrynen likaså, och så hennes figur, den var stilig, nej det var inte rätta ordet — men hon var inte en flicka, till hvilken man sade sådant.

»Derutaf, ser ni, har jag varit olik andra. Ingen har varit min vän. Men — jag har haft det lugnt och godt. Ja, mitt lif har varit stilla — alldeles som vattenytan här.» Hon blef sittande tyst en stund. Plötsligt slet hon sig lös. Hvad kom det åt henne, som drömde. Drömman... hon! Hon log.

»Tycker ni inte, det är synd att bryta lugnet i vattnet — bara för nöjes skull?» Leendet var borta, och frågan kom häftigt, liksom slungad fram.

»Det der kalla, stålblå lugnet är inte i min smak. Hellre då storm och vågr. Ja, jag vågar säga — hellre då i forsen. Der vet jag åtminstone, hvad jag har att göra.»

Hon såg förvånad på honom. Hon tyckte det lät som förakt.

»Ser ni», fortfor han, »arbeta det är för mig lifvet. Att kämpa sig framåt, tum för tum — med händer och fötter, om så behöfs, det tycker jag om. Ibland kommer man ej ur fläcken, men så går det en bit igen — en bit vunnen, aldrig förlorad. Men att kallt låta lifvet glida förbi sig, utan att försöka få fatt i det, dertill är ingen född. Den dag jag icke längre kan arbeta, kämpa, den dag kan jag ej heller lefva. Förstår ni?»

»Nej.»

»Ni tycker om lugnet inom eller utom er. Jag tycker om forsen, ni den kalla, lugna vattenytan. Men jag säger er, det är att dösa bort lifvet. Utan kamp intet vunnit.»

Han tog några kraftiga årtag, båten snodde ett hvarf omkring och tog så fart, svindlande fart; de hade kommit i forsen. Han blef blek, kastade en kort blick öfver till Ilse, tog så den ena åran och stötte den hårdt mot en sten. Båten stannade häftigt — krasch, der brast åran. Han tog den andra och gick i bakstammen, der Ilse satt, för att söka styra båten. Hon såg förvånad på det skummande vattnet och undrade på, att han ej rodde åt land. Hej, så det gick; vattnet gungade under dem, forsen larmade. Skulle han taga deras lif — dessa bådas. Der långt framme syntes elfven åter lugn. De sågo det båda, men blott en förstod, hvad det gälde. En minut — en timme — ett lif... Nu voro de der. »Karlar, ohoj!» ropade brukspatronen åt några timmerflottare, som syntes i elfven. De beredde sig att hjälpa dem.

Han vände sig till Ilse.

»Var ni rädd?»

»Rädd! Var det farligt?»

Hade hon verkligen ej förstått det? Var det natur eller blott förställning, detta kalla, outgrundliga...? Det måste vara natur, dock icke hennes verkliga. Han undrade, huru denna vore beskaffad — hvad som skulle kunna väcka den...

* * *

Tre veckor derefter stod hon tidigt en solig morgon inne på hans kontor. Hon hade knackat och på ett otåligt: »stig in!» trädde genom dörren fram till bordet.

»Nj, fröken Ilse! Sitt ner.» Han hade rodnat, när han såg, hvem det var.

»Tack, jag skall ej uppehålla er länge. Jag kan ej stanna här på Hammaråkra längre. Jag måste bort. Vänta! Afbryt mig ej. Alla hafva varit goda mot mig. Det är icke det. Jag skall ut och söka mig »arbete».

Hon talade häftigt, med ett halft leende för det sista ordet.

»Ah, ändtligen!»

»Ja, ändtligen har jag vaknat. Nu skall jag ut och brottas med lifvet. Lugnet,» hon såg ner, och det låg som en snyftning i rösten, »ja — det är borta.»

Så lyfte hon blicken och såg skarpt och hårdt på honom. »Nu skall jag ta fatt på lifvet. Jag ger mig sjelfmant i forsen, ser ni. Fastän jag vet, att det är långt till lugnt vatten.»

»Jag känner ej igen er. Stanna hos oss! Hvad skall ni i forsen?»

Hennes ögon finga något hotfullt, och stämman skälfde, när hon svarade:

»Att gå i land midt i forsen, det är att gå i bakvatten. Skulle ni vilja det?»

»Ånej, det skulle jag nog inte;» det var en så sorgsen klang i hans ord, att hon veknade. »Skulle jag ändå inte kunna hjälpa er.

Ett par åror är bra att ha — äfven i forsen.»

»Nej, tack. Jag har ett litet modernearf. Jag reder mig nog.»

»Nej, nej, nej.» Han reste sig, och ögonen lågade lidelsefullt.

Hon svarade endast med en förvånad blick. Hon förstod honom då ej!

Hans stämman var åter lugn, och han frågade:

»Hvad har gjort er sådan?»

Hon rätade på sig och stod stolt och hög framför honom. De stora, bruna ögonen, som kunde stråla så varmt, o, så varmt, sågo ärligt in i hans.

»Jag älskar er.»

Det gick som en ljusglimt öfver hela hans väsende. Hon förstod honom...

»Färväl, Ilse. — Hästen skall vara färdig om en timme. Hinner ni packa till dess.»

»Ja; jag hinner.»

Iduns panoptikon.

Det känns en smula lugnande nu, mina damer; inte sant?

Flyttningen, den stora, besvärliga höstflyttningen, är öfverstökad, och de allra värsta skamfilningarna på salongsmöbeln äro öfverskylda, tack vare snickarens limpanna och polersudd. Man har hunnit så tämligen komma sig i ordning i den nya våningen; kanske har man också kommit underfund med, att den har ändå flere och betänkligare fel än den gamla, trots sina 200 kronors högre pris. Men i alla fall har man hunnit arbeta sig in i en resignerad stämning; äfven ofullkomligheterna kunna ju för öfrigt ega nyhetens behag.

Och äfven den der andra flyttningen — jag vet inte rätt, hur jag skall kalla den — är nu öfver. Förr i verlden hette den pigflyttningen, men jag är säker på, att vissa unga damer med hattar efter *näst* sista modet och intima förbindelser inom de lägre graderna af den värfvade armén skulle känna sig gruffligt stötta, om man använde ett så simpelt ord. »Frökensomgårfuntillhandaflyttningen» skulle, ehuru en smula ovigt, nog klinga bättre i deras öron och kunde därför gerna accepteras, om bara uttrycket vore exakt, men det är det gudnäs inte. Ty nu är det ofta så, att det är inte »fröknarna», som »gå frun till handa», utan det är frun, som subordinerar under dem. Man vet emellertid, hvad jag menar. Den der unga damen, med energisk uppnäsa, knubbiga armar och en tunga, vigare än den djerfvaste akrobat, som förr regerade i edert kök, har lemnat plats för en annan, som kanske om en vecka eller par skall »regera» ändå värre. Lyckligtvis sker i vår rastlösa tid omsättningen af dessa... hm... »vännor i familjen» så pass ofta, att de smärtsamma känslor, skilsmessan eljes utan tvifvel skulle förorsaka, nu betydligt förslöats, och de komplimenter, som ibland vid afskedet utbytas, vittna i allmänhet icke om någon pjunkig sentimentalitet å någondera sidan.

Nu är emellertid äfven den der flyttningen öfver, och som säsongens mest ansträngande tid ännu inte är inne, kan man pusta ut en smula och hvilat sig efter höstbråket. Man letar fram några franska romaner ur sitt bokskåp och drar igenom några sidor för att rusta sig till Coquelines-turnén.

* * *

Coquelin blir teatersäsongens stora *clou*, liksom Meinnigarne voro det i våras. Det kan ju inte vara tu tal om vår skyldighet att falla ned i stoffet inför denne tiljans dandy, som blott med makten af ett rörligt ansigte och en komisk repliksägning till den fullständiga grad eröfrat verdens hufvudstad, att han kan linda både dess teaterdirektörer och dess publik kring sitt lillfinger. Ah, monsieur Coquelin! Vi äro charmerade, ytterst charmerade öfver eder vänliga nedlåtenhet att komma hit och taga ifrån oss våra tiokronesedlar och vårt sinneslagn. Vi förstå kanske icke så fastligt mycket, af hvad ni skall komma att säga oss, men det behöfs ju i sjelfva verket inte, ty vi veta på förhand, att det är roligt och qvickt, att det är det finaste och mest koncentrerade extrakt, som kan tänkas af hvad nobel komik heter. Ja, vi le redan på förhand, bara vi få se edert välbekanta namn i bladen. Det skall icke kosta er den minsta möda att eröfra Stockholm; vi äro redan eröfrade, och ni behöfver blott komma hit för att konstatera det. Vi langa fram våra fyra tiokronor med en min, som vore vi allesammans medlemmar af familjen Rotschild, och det, fastän vi ha en obehaglig förkänsla af allt det prutande och ackorderande, som vi sedan måst hålla med butikfröknar och symamseller för att spara in vårt bidrag till eder recett.

Vi äro bra lyckliga i alla fall, vi som bo i landets centrum och kunna få sola oss några aftnar i denne teaterfurstes glans. Det fins olyckliga medmenniskor i Åmål eller Grenna, som nödgas afstå från det nöjet. Hvad skola de taga sig till, de stackars små fruarna och de söta små fröknarna ute på landsbygden?

Ja, hvad vet jag? Medan vi anstränga våra öron och vårt minne för att höra och förstå hr Coquelines pariserjargon, sitta de kanske i allsköns fridfullhet och stoppa korf.

Och det vore sannerligen inte det sämsta, de kunde taga sig till. En väl sagd replik, en komisk gest, en skrattretande »gubbe» kan vara en härlig sak, men en delikat grynkorf är inte heller att förakta.

Jag är rädd för, att det äfven bland Coquelines spektatörer kommer att finnas en hel del godt folk, som, om de ville vara uppriktiga, skulle nödgas bekänna, att de på det hela förstå sig bättre på det senare än på det förra.

Scævola.

Smånotiser från qvinnoverlden.

Föreningen för sömmerskor firade i söndags å stora börssalen härstädes sin årsfest och tillika en sorgfest öfver stiftarinnan, fru Elisabeth Nyström, född Rosenius. Festen, som var synnerligen talrikt besökt, inleddes med en psalmvers, hvarefter kyrkoherden A. W. Staaff i varma, värtaliga ordalag skildrade den hänsöfna stiftarinns kärleksrika hjerta, praktiska sinne och sunda, lefvande kristendom. Talaren tolkade föreningens tacksamhet för hennes ädla lifsgerning och manade till välsignelse öfver hennes minne. En solosång af ett fruntimmer med pianoackompanjement följdes af två soli för mansröst, äfven ackompanjerade af piano och en 16 röster stark fruntimmerskör. Derefter upplästes föreningens årsberättelse, af hvilken framgick, att bazaren till förmån för sömmerskornas sommarhem inbragt 2,012 kr. samt att sommarhem förlidet år bereds åt 27 sömmerskor för en kostnad af 749 kr. 31 öre och i år åt 29 för 698 kr. 50 öre. 15 föreningsmedlemmar hade begagnat sig af en för dem anordnad gymnastikkurs och 20 af en dito skrifkurs, 12 hade erhållit full sjukhjelp, 69 fri vård och medicin, hvarjemte föreningens läkare biträdt med 270 konsultationer. 99 kr. 66 öre hade ut-

delats i tillfälliga understöd. Föreningens inkomster hade under året uppgått till 3,473 kr. 69 öre och utgifterna till 1,555 kr. 20 öre. Tillgångarne utgöra nu 4,326 kr. 60 öre — en reservfond som tryggar föreningens bestånd och vidare utveckling.

Efter ännu ett par sånger serverades te, hvar efter den enkelt högtidliga festen slutades med bön och psalmsång.

* * *

Nya Idun hade förliden lördag sitt sedvanliga månadssamqväm, hvarvid efter diskussionen musik för piano och sång utfördes af medlemmar inom sällskapet samt för cittra af en för aftonen inbjuden gäst. Taflor voro utställda af fröknarna Palm, Strömberg, Keyser och Wahlström samt en tafla, af Julius Kronberg, af fru V. Lind f. Bendixon.

Lär teckna och måla!

Af professor Ludvig von Räsler.

Jag vill råda hvarje ung flicka att lära sig teckna, hon må ha talang eller ej. Att lära teckna är att lära sig se. Den, som blott något litet öfvar sig deri, ser naturen, konsten, kort sagdt allt med helt andra ögon än de, som ej ha något begrepp om teckning. Hvilka fördelar af alla slag vinnas ej härigenom för hela lifvet!

Här ha vi t. ex. uppfinnandet och påtecknandet af mönster för broderier o. s. v., som ju alltid är något, som borde ligga nära till hands för hvarje dam, likasom öfverhufvud mönster för alla qvinliga handarbeten ju i sanning borde ligga mera för en qvinnas uppfinnings- och teckningsförmåga än en mans, och detta så mycket mera, som en qvinna bättre kan veta, hvad som är lätt eller svårt att sedan utföra. Men för att uppfinna dessa mönster måste man vara i besittning af ett formsinne, som väckes och utbildas genom teckning. De regler, enligt hvilka ett mönster uppfinnes, äro ej svåra att lära; i afseende på smak är dessutom qvinnan mannen öfverlägsen och kommer att bli det ännu mer, när smaken odlats, d. v. s. när hon lärt sig något litet teckning. Men teckning och uppfinnande af mönster äro äfven i pekuniärt hänseende fördelaktiga. Tapetfabrikerna betala för ett nytt mönster ända upp till 100 kr., mattfabrikerna ännu mera.

Modetidningarna måste dagligdags meddela nya mönster för handarbeten, hvilka för det mesta betalas mycket väl; här är säkert ett fält för det qvinliga handarbetet.

Äfven fotografien och litografien äro lätt tillgängliga för qvinnan. Fotografen behöfver hjelp vid retoucheringen. Men härför måste man kunna teckna. Äfvenså litografien bjuder ett vidt fält för den unga flicka, som lärt litet teckning och målning. I England lefva hundratals målariinnor blott af att göra originalutkast till de bekanta gratulationskort. En ung flickas målningar äro ju ock lämpliga att användas på solfjädrar, kakelungsskärmar m. m., likasom till gobeliner, dekorerung af porslin, majolika, terracotta o. s. v. Qvinnor, som äro skickliga i teckning och aqvarell, tillegna sig äfvan snart emalj-måleriets teknik. I Frankrike är det uteslutande qvinnor, som sysselsätta sig dermed och deraf finna sitt lifsuppehälle. Det kräves icke stor talang till vare sig det ena eller det andra, endast flit och kärlek till saken.

Den, som ej behöfver göra sig en förvärfskälla af denna färdighet, kan dock igenom den samma förskaffa sig en behaglig förströelse. Derför böra alla qvinnor lära sig att teckna. Vid användandet af konstindustriella målningar kan blott bli tal om sådana

produkter, som stå öfver den vanliga diletantismen. För att vinna afsättning för mönster till qvinliga handarbeten bör man sända dem till utgifvare af mönster- och modeblad. Antar ej den ene det, kanske den andre gör det. Vinna mönstren bifall, lära väl ej beställningar på andra arbeten länge låta vänta på sig. För att kunna teckna tapetmönster är det nödvändigt, att man något känner till tapeternas fabrikationssätt. Detta kan man lätt låta visa och förklara för sig i hvilken som helst tapetfabrik. Dessa tapetfabriker afsätta så åter mönsterna. På samma sätt förhåller det sig med mönster för mattfabriker; endast att tillverkningsmetoden här är något mindre lättfattlig. Gobelinmålningar köpas och målas äfven mycket på beställning af möbelmagasin och tapethandlare. Kvadratmetern betalas med omkring 50 kr. Denna slags målning, som utföres på ett särskildt därför väfdt tyg, är det svårt att skilja från äkta gobelin.

Mest inbringande torde retouchering af fotografier vara för hvar och en, som kan teckna och måla något mer än en vanlig retouchör och därför ock kan leverera ett långt bättre och mera levande arbete. Jag har haft elever, som slagit sig på detta fack, och som nu förutom bostad och kost ha 1800 kronor om året. Sådana damer böra ock en tid gå i lära hos en driftig retouchör. Kunnade de blott först teckna och måla, skola de snart tillägnat sig äfven denna färdighet. Dugliga retouchörer, som taga emot elever, finnas i hvarje större stad; och genom dennes rekommendation får man helt säkert sedan plats hos en fotograf.

För gratulationskort, bokmärken och matsedlar, hvaraf marknaden är öfversvämmad, finner man god afsättning vid alla kromolitografiska anstalter. För utkastet till ett sådant kort betalas i allmänhet 15 à 20 kr. I möbelmagasinen köper man vackert målade kakelungsskärmar och skärmväggar och beställer målning af dylika. För afsättning af porslinsmålningar bär man vända sig till porslinsaffärer. Kan man prestera något godt, komma för visso arbete och beställningar ej att brista.

Hufvudfelet hos de damer, som vilja förtjena penningar genom målning, ligger deri, att de för det första ännu icke lärt tillräckligt, när de vilja börja förtjena; för det andra äro de till en början icke nöjda med en liten förtjenst, utan vända sig därför strax till ett nytt område; för det tredje tappa de fullständigt modet och all tilltro till sig sjelfva efter de första ogynsamma resultaten. Hur många försök förgäfves får icke en man göra, innan han när pekuniär själfständighet, och dock stå så många flere medel till hans förfogande!

I gästtiden.

Nu då vi äro midt inne i den sköna gästtiden, härliga dagar för alla älskare af denna matnyttiga husfogel, som en gång fordom på Capitolium ju visade sig duglig äfven till något annat än endast stek, nu kanske ett par små beskrifningar på, huru en verkligt delikat sådan jemte den obligata svartsoppa skola tillredas, ej vore ovälkomna. Vi betvifla visserligen på intet vis, att det stora flertalet af husmödrarbland våra ärade läsarinnor, långt kanske förr än ens »Idun» sett dagens ljus, anrättat mängen charmant gässtek, som förskaffat dem deras herrars och mäns tacksmaste erkännande och för evärdeliga tider inför dess gastronomiska fantasi bredt en viss njutningens rosenfärgade nimbus öfver den årets stora dag,

som nu står för dörren — Mårten gås' dag! Men vi våga väl och förutsätta, att en eller annan nygift liten fru blir tacksam för en verkligt pålitlig fingervisning, och att till och med törhända någon af de längesedan mångbepröfvade kan lära en ny finness deraf.

Beskrifningen, som här följer, forskrifver sig från Tyskland, derifrån, som känt, bruket att just den 10 och 11 november äta gås har sin upprinnelse, och der konsten att smakligt anrätta den står högt. Den feta gåsen rengöres väl, svedes af öfver en koleld eller en spritlåga och befrias från de i skinnets quarsittande fjunen; härefter rifver man af den med ljumt vatten, salt och mjöl, tvättar den i kallt vatten, torkar väl in- och utvändigt, gnider invändigt in den med salt och fyller den med skalade och i tärningar skurna äpplen, som blandas med russin eller i vatten halfkokta katrinplommon. Äfven kan man fylla gåsen med kastanjer, som befrias från bägge sina skal, med något smör och litet buljong eller vatten kokas halfmjuka samt blandas med i strimlor skuren, skalad mandel och äpplen, rensade russin, något socker och i smör gulstekta hvetebrödstärningar. Efter engelsk metod deremot inlägger man följande fyllning, som äfven den blir synnerligen delikat: af 375 gram hackadt kött (hälften svin och hälften kalf) gör man en färs med peppar, muskot, champignonner eller tryffel, rifvet hvetebröd och 4 ägg. När gåsen är fylld, gör man en inskärning i ändan af bukskinnet, drar ihop detta öfver gumpen, binder till vingbenen, lägger gåsen i en panna med bröstet upp, saltar den, gjuter litet vatten öfver och steker den 2 till 3 timmar i ugnen under flitigt öfverjutande och afskummande af fett. För att göra fett ännu rikligare kan man steka ett stycke fett fläsk till sammans med gåsen. Skulle gåsen vilja bli allt för brun, så lägger man några med fett insmorda ark papper deröfver; vända den får man ej. Sedan man anrättat gåsen på fatet, rör man lös steksatsen från pannan med litet kokande vatten, afskummar ordentligt fett, gjuter såsen genom en sil och kokar den med tillsats af ytterst litet brynt eller obrynt mjöl, så att den blir tunt simmig. Unga gäss, som slagtas och ätas sommartiden, måste, då de äro mycket magra, stekas med smör.

Och nu till svartsoppa!

Då gässoppa är färdigkokad liksom vanlig buljong, upptages kräset, soppan silas och får stå till nästa dag; när den är kall afskummas flottet. Soppan sättes nu öfver elden, blandas med sirap och ättika efter smak. Gåsblodet silas genom durkslag, och deri vispas två fulla matskedar hvetemjöl, förut utrördt i litet ättika. När mjölet är väl blandadt med blodet och soppan i stark kokning, slås blodet långsamt i soppan under ständig vispning, så att den ej lägger sig till botten af kastrullen. Man fortfar med vispningen, till dess soppan kokat med blodet. Sedan slås den genast upp i skålen eller krukans; först sönderskäres dock kräset i lagom stora stycken, som läggas i soppan. Skall soppan gömmas, öfversmältes den med flott, när den kallnat, och på detta sätt kan den förvaras en à två månader, då den står på ett friskt och fuktfrött ställe. — Då den skall serveras, kokar man sviskon och äppelklyftor, som läggas i soppan. För att servera sju à åtta personer med svartsoppa, behöfvas kräs efter tre gäss och $\frac{1}{2}$ kanna blod. —

Qvinnans bref.

Ur det nyutkomna arbetet »Qvinnans fem gåfvor».

»Numera ligger det ingen öfverdrift i att säga, att en god del af vår trefnad och lycka beror på verksamheten hos vår grannes penna.»
Simeon Sobersides.

Någon har sagt, att om man vill läsa den lättaste, mest nervösa och mest målade stil, bör man lägga sig i försåt för postbudet och i dess väska söka efter alla bref med ett fruntimmers handskrift. Vi befara emellertid, att i våra brådskans tider konsten att skriva bref liksom konsten att konversera börjar gå förlorad äfven hos fruntimmer. Flere bref än förr skrivas visserligen, men de »raspas ihop», och brefskrifvaren gör sig icke den mödan att i dem skriva något, som är värdt att läsas. Om familjer genom händelsernas skickelse åtskiljas, kunna deras spridda medlemmar icke

upprätthålla förbindelsen med hvar andra genom ett tillfälligt postkort eller telegram, utan endast genom en omsorgsfull och trägen brevexling.

»Under första tiden vi voro gifta», klagar en äkta man, »plågade hon skriva till mig på crèmefärgadt papper med hennes monogram, men nu deremot säger hon hvad hon önskar på ett vanligt brefkort.»

Det är verkligen nödvändigt att åter npplifva den gamla goda seden att föra en omsorgsfull och elegant brevexling, full af behag mellan vänner, ty bref skola innehålla något af brefskrifvarens eget jag och vara värda att bevaras och läsas, sedan handen, som skrivit dem, länge sedan multnat.

Många qvinnor skriva bref först och tänka efteråt, och hälften af de bref, de skriva, borde de aldrig hafva skrivit, eller också skulle de hafva skrivit dem vida bättre, om de tänkt förut och skrivit se'n. Somliga skriva endast för att förbruka en öfverströmande arbetslust eller för att skaffa sig en afledning för sina känslor, såsom den franska dam, hvilken skref till sin man:

»Jag skrifer till dig därför, att jag ingenting har att göra; jag slutar därför, att jag ingenting har att säga.»

Ett bref, som skrives af ren lätja, är sannolikt icke synnerligen intressant. Vi skola icke heller hafva mycket att säga, så vida vi icke tänka på de ämnen, hvilka vi veta, att den person, till hvilken vi skriva, skulle sätta värde på att höra, om vi talade med den samma.

De flesta människor vilja veta nyheter och erhålla underrättelser i sina bref och icke blott få en sammanfattning af hvad de sjelfva sagt i ett föregående. Kan någonting vara mera platt än stilen i följande bref från ett fruntimmer:

»Det måste vara mycket angenämt för er att ha er syster hos er, och hvad den och den bändelsen måtte ha varit för en öfverraskning! Utan tvifvel är ni mycket glad, att den och den o. s. v., och er plan att göra så och så skall nog visa sig vara god.»

Några underrättelser om nyheter, som man fått höra, och att visa något litet sympati, allt efter som förhållandena kräva, äro deremot en god och förträfflig sak, men icke att förtiga allt, som händer.

Alla hafva vi känt oss förargade öfver ett bref, som vi antagit vara svar på vårt eget, men som icke tager den minsta notis om våra anspråkslösa förfrågningar och icke ens omnämner, att vårt bref kommit fram, utan lemna alla frågor utan svar och med sällsam fyndighet undviker hvarje skynt till underrättelser om det ämne, som mest intresserar oss. Det skulle vara en stor tröst för deras vänner, om många fruntimmer i ämnen, som icke stå i förbindelse med äktenskap, kunde lemna omedelbara och korta svar i likhet med detta svar från en ung hustru i förra seklet till en prestman, som anhållit om hennes hjerta och hand: »Pastor Stephen Mix. — Ja. — Mary Stoddart.»

Förmågan att skriva ett kort bref och ändock säga allt, som behöfver sägas, är af största värde. En illa hopsatt, illa affattad skrivelse, som börjar med en plump och slutar med en kråkfot, skall aldrig duga till något. Den måste vara klar och rakt på saken, omsorgsfullt skriven och ordentligt hoplagd.

Då brefportot var dyrt, vinnlade sig människorna om att göra brefven värda portot för att på detta sätt få något för sina penningar. Fastän Macaulay midt under sin lysande parlamentariska bana, då bjudningar och besök

haglade på honom, hade tillräckligt mycket arbete och ansvar för att kunna dela med sig åt två eller tre personer, underlät han dock aldrig att skriva de mest förtjusande bref till sin syster. Sådana bref som från miss Sedgwick eller madame de Sévigné skrefvos icke i hast och betraktades icke af sina författarinnor såsom af underordnad vikt, utan de visade de personer, till hvilka de skrefvo, den artigheten, att de gjorde sig besvär.

De bästa breven äro oskyldigt småprat, som redogör för ens eget och ens vänners hvardagslif hemma. Liksom de flesta bland oss önskade äfven Burns, att hans vänner skulle skriva om, hvad som först kom för dem.

»Hvad ni ser, hvad ni läser, hvad ni hör, hvad ni beundrar, hvad ni icke tycker om; småsaker, hvardagshändelser, nonsens eller, för att fylla ett hörn, sätt dit ett skratt i hela dess längd.»

Behaget i de mest berömda brefskrifvares bref består till en god del i deras förmåga att delgifva sig sjelfva åt andra. Så vida i våra bref ingenting finnes, som utan underskriftens hjälp yppar oss, är vår egen individualitet, vår brevexling från artistisk synpunkt utan värde.

Naturligtvis böra vi icke tala mycket om oss sjelfva i ett bref, fastän den unga dam, som reste till Ostindien och derifrån skref hem till sina vänner, icke behöft vara så förbehållsam, att hon slutade med följande ord:

»P. S. Af min underskrift kan ni se, att jag är gift.»

Detta är, i förbigående sagdt, ett godt exempel på den satsen, att kärnan i en kvinnas bref är postscriptum. Ett fruntimmer slog vad med sin man, då denne reste hemifrån, att hennes första bref skulle vara utan postscriptum. Brevet var redan skrifvet och under-tecknad och skulle just afsändas, då hon frestades att tillägga en rad, utgörande det första postscriptum: »Som du ser, är brevet utan postscriptum.» Detta var emellertid icke nog, ty omedelbart derefter följde ytterligare ett P. P. S.: »Hvem har vunnit vadet, du eller jag?»

Tillgjord, tvungen glädighet är allt utom rolig, och om därför ett bref återspeglar lynnet för tillfället och uttrycker den skrivaandes stämning, kan det icke alltid vara muntert. Icke förty är det allt annat än vänligt att förmörka vänners hjertan med en skugga, som torde hafva lemnat brefskrifvaren, innan brevet kommit till sin bestämmelseort. Sen därför till, att edra bref icke innehålla fäfang klagan, utan äro glada och lugna, och skriven icke, då I befinnen eder i en nedstämd, sjuklig och sorgsen sinnesstämning.

Att uppskjuta med att besvara ett bref är liksom att förgåta att återlemna en bok eller ett paraply. Ju längre man försummar det, desto längre skall man uppskjuta det. Många vänskapsförbindelser hafva blifvit upplösta, hemmets band hafva slappats på den frånvarandes sida, och personer, som älska hvar andra, drivas ifrån hvar andra till följd af den maklighet, som tycker brefskrifning vara besvärlig, och den ohöflighet, som icke snart besvarar ett erhållet bref. Det är lättare att besvara ett bref, då intrycket af dess första mottagande ännu är friskt. Detta eger naturligtvis endast sin tillämpning på vanliga bref. Det finnes nämligen också andra bref af större vikt och betydelse, hvilka det är svårt att besvara, och då är det godt och klokt att soffa en eller flere nätter på svaret, innan detta nedskrifves och anförtras åt posten. Ett bref kan liksom ett ord aldrig återkallas, såsom

också mången till sin olycka och förtviflan måst erfar. Den herre, hvilken, sedan han lagt ett friarebref till en ung dam i breflådan, några minuter efteråt med en trästie sökte att åter upptaga det, befann sig i en obehaglig belägenhet. Då den stackars mannen misslyckades i sina försök, såg man honom gå rundt omkring breflådan, på nytt plågad af alla de invändningar och inkast mot äktenskapet, hvilka han kort förut lyckats argumentera bort. Till lycka för båda parterna vägrade den unga damen antaga det gjorda anbudet. Men, akten eder, mina damer, för att skriva ett bref, i hvilket I allt för hastigt afslår eller antagen ett giftermålsanbud! Och om I, då I ären uppretade eller missnöjda, bören låta solen gå ned, innan I talen eller handlen, så bören I framför allt göra detta, innan i skriven ett bref.

Finnes väl något verksammare medel än ett bref för att trösta den bedröfvade, för att hejda vandrarens steg, då han står i begrepp att lemna den rätta vägen, för att känna den lyckliges glädje och skaffa en kär sjukling, som måste hålla sig ifrån all verksamhet, en liten förströelse? Om kvinnor kunde få rätt klart för sig den makt och det inflytande deras bref ega, skulle de sannerligen också mera vinnlägga sig om att skriva dem.

Hvilken tröst är icke en moders bref till en hemlängtande skolgosse eller en hustrus eller dotters till en make eller fader, hvars göromål tvinga honom att vara långt ifrån hemmet! Mången bland oss minnes nog de dagar, som tyvärr icke mera finnas, då ett »luft samtal fördes från själ till själ» i kärleksbref. Vi vilja icke dogmatiskt afgöra, om en flicka någonsin bör skriva hvad som kallas ett kärleksbref till en man, förrän hon är förlofvad med honom, men vi måste varna henne för oförsigtigheten att alltför förhastadt inlåta sig i en hemlig brevexling, eller att skriva till en person, som hennes föräldrar och sanna vänner betrakta med icke oberättigadt miss-troende.

Ingenting visar bättre den sanna, verkligt bildade och fina kvinnan än mekamen i hennes bref. Hvad sjelfva skriven beträffar, borde det vara så artistiskt som möjligt. Det är ohöfligt att skriva illa, emedan det då ser ut, som om I tycken, att hvilka kråkfötter som helst äro goda nog för edra vänner, huru stort besvär det än fordras för att läsa dem. Om en kvinna icke har annat postscriptum, skrifer hon: »Förlåt min brådska och en dålig penna.» Men ingen bör med otillbörligt fjäsk skriva till en vän, och pennor äro billiga att köpa. Hvem har icke sett en hel familjs alla hufvuden luta sig till sammans i innerligt deltagande öfver en liten bit papper, på hvilket en fyndig brefskrifvare fullkomligt lyckats dölja meningen med sitt tillämnade meddelande? Och dernäst underskriften: hvarför skulle han ansett nödvändigt att af denna göra en blomstrande hieroglyf, till hvilken endast han sjelf eller några få i hemligheten invigda vänner ha nyckel? Karakteristisk kan den måhända vara — men för hvad? Bestämt icke för ordning och omtänksamhet för andra. Allt värre och värre, hvar bor brefskrifvaren? Skall den privilegierade person, som mottagit hans bref, adressera svaret, såsom en gång skedde till

A— B— Esq.

Oläsliga kråkfötter

Shiretown?

Egendomligt nog erhöi brefskrifvaren både tillrättavisningen och brevet.

Hellre bör man följa den irländska flickans

föredöme, hvilken, då man såg henne skriva ett bref med mycket stora bokstäfver, på frågan, hvem hon skref till, svarade: »Ack, bästa vän, det är till min stackars gamla mamma, jag skrifer! Hon är så fasligt döf, att jag skrifer ett riktigt högt bref till henne.»

Skriften bör vara rund och tydlig, ehuru det alls icke är nödvändigt att skriva så stora bokstäfver, att en hel rad upptages af blott två ord. Det är en missräkning för dem, till hvilka I sända underrättelser, att se hvad tidningar kalla »värdefullt utrymme» bortslösas på detta sätt.

Om I icke kunnen stafva riktigt, rådfrågen ordboken och undviken så mycket I kunnen alla förkortningar. Låten icke edra bref likna en tvätterskas eller kryddkrämarens räkning, i det att I skriven årtalet med ett långt streck och endast de båda sista siffrorna eller sätten ett nummer i stället för månadens namn. Undviken lika väl i skrift som tal alla ohyfsade slagord. Skriven ett omsorgsfullt grammatikaliskt språk, och uttrycken eder mening så tydligt som dagens ljus. Många människor gifva sig icke tid att sätta ut skiljetecken, men betydelsen i en mening kan helt och hållet fördunklas eller förändras, om inga skiljetecken utsättas, eller om de utsättas på oriktigt ställe. Dessa betraktelser torde förefalla som »bara strunt», men besinnen dock, att »sjelfva bergen bestå af sandkorn och en oändlig mängd atomer.»

Teater och musik.

Filharmoniska sällskapet gaf i tisdags sin första abonnementskonsert för säsongen. Det synnerligen intressanta programmet upptog mestadels här förut ej utförda stycken dels af äldre, dels af nyare tonsättare. Uppförandet var i allo mönstergilt och lände såväl sällskapet som dess nitiske och geniale ledare hr *Andreas Hallén* till synnerligt beröm. Särskildt tycktes Orland Laurs Madrigal, a-capella-körerna af Saint-Saëns och de af hr Hallén 8-stämmigt bearbetade folkvisorna och folkdanserna väcka den talrika publikens intresse. Lifliga applåder framkallade ett omtagande af dessa nummer. Konungen och prins Eugen bevistade konserten.

Vasateatern är redan färdig med en ny operett, »Den vackra tvätterskan» af Offenbach. Fröken *Anna Petterson* gör i titelrollen sitt återinträde vid denna scen. Operetten gifves hvarje dag i denna och nästa vecka.

Literatur och konst.

Vid hemmets härd; *novelletter, sparkanslexor och satirer af Sigurd*. (Hugo Gebers förlag; Sthlm.) Näppeligen torde någon svensk författare för närvarande kunna glädja sig åt en så vidsträckt och allsidig popularitet som Sigurd; vidsträckt, då hvarje nytt alster af hans penna går ut i allt jemt vexande upplagor, i storiék vida öfverträffande det här hemma vanliga; allsidig, då hans omfattande begåfning räcker att tillgodose de mest skiljaktiga fordringar och smakriktningar: den fina, hjerliga humorns, den uppslupna, bullrande burleskens, den innerliga, sympatiska karaktärs-skildringens och — till och med — då och då en smula sentimental romantiks. Hvad som dock ej minst har föranledt detta författarskaps ovanliga framgång är helt visst den grundton af äkta svenskt, nationellt kynne, som genomgår hela dess diktning, den må nu röra sig på hvilket som helst af alla dessa områden. Att finna en bok, der man vet, att den ena sidan skall gifva en anledning till ett riktigt friskt, hjerteuppriskande löje, den andra kanske till en lika äkta förstulen medkänslans tår, under det hela tiden, som förf. sjelf säger i sitt företal, »endast svenska anleten blicka mot oss från dessa blad» — det är i sanning i våra dagar ett allt för sällsynt och kärkommet fynd, att ej en-hvar skulle hasta att få vara med om delningen. Detta gäller lika särskildt om nu föreliggande ar-

bete, som om hvad förut från samma håll blifvit oss gifvet; och vi veta mer än väl, att Sigurd är tillräckligt hemmastadd vän i svenska hem för att äfven oanmäld stiga på. Vi ha derfor ej heller med dessa rader afsett, att bedja våra mångfaldiga läsarinor öppna dörren. Vi ha endast tillsammans med dem i glädje velat konstatera, att nu är han åter der, och att det sällskapet är trifsamt såsom alltid.

En annan sedan långt tillbaka hemvan gäst och allas afhållne farbror är *Onkel Adam*. På *Wilhelm Billes* förlag har nu börjat utgifvas hans litterära testamente till det svenska folk, som förstär honom så väl och älskar honom så högt — »*Ur Onkel Adams portfölj*»; *efterlemnade skrifter*. Tvänne häften äro redan utkomna till det billiga priset af 50 öre stycket; sex ytterligare följa innan julen. Man hör ofta nog den klagan uttalas, att man midt upp i det nu för tiden så öfversvallande julflödet af likt och olikt, godt och underhaltigt, står mer än rådvill, när det gäller att göra lämpligt val vid boklädsdisken. Men sannerligen detta bör vara allt för svårt, när exempelvis sådana verk som det här nämnda föreligga. En renare, sundare och friskare läsning för gammal och ung kan ej bjudas.

Från *Jos. Seligmanns* förlag anteckna vi en bok för flickor och qvinnor, öfversatt från den andra engelska upplagan och benämnd »*Qvinnans fem gåfvor*». Förf. har redan förut presenterat sig för svensk publik genom ett arbete med den långa och något egendomliga rubriken: »Konsten att vara lycklig, fastän gift.» »Qvinnans fem gåfvor», säger förf. »äro de, som sätta henne i stånd 1) att behaga människor; 2) att föda dem på ett läckert sätt; 3) att kläda dem; 4) att hålla dem ordentliga och snygga; 5) att undervisa och lära dem». Det ganska vidlyftiga arbetet innesluter obestriddligen bland åtskilligt, som är en smula pjunkande eller sökt, en stor fond af praktiska och sunda åsigtter och torde böra kunna påräkna vidsträckt läsekrets. Vi ha på annat ställe i dagens nr tillåtit oss som prof för våra läsarinor aftrycka kapitlet om »Qvinnans bref».

Från *Abr. Lundquists* af gammalt högt renomméerade musikförlag föreligga för närvarande flere värdefulla musikalier inom skilda brancher. Såsom af speciellt stockholmskt intresse nämna vi särskildt en vals »*Douce espérance*» af *markisinnan de Güell*, hvilken tillegnats drottningen af Spanien, tonsättarinnans hemland. Markisinnan de Güell är förmäld med sekreteraren vid härvarande spanska legation, markis de Güell, hvilken står i nära släktskapsförhållande med det spanska konungahuset. Den unga, strålande skönheten ur vår hof- och diplomatiska societet har inom trängre kretsar redan förut varit känd för sin musikaliska begåfning, men ej förr än nu offentligt framträdtt med något arbete. Den nu föreliggande valsen är synnerligen melodios och företer ganska originella pointer; lugnt kan påstås, att den som konstnärlig produkt står ett godt stycke öfver, hvad gemenligen inom denna genre präglas presteras.

Vidare ha vi mottagit från samma förlag till anmälan; för *piano och två händer*:

Skeppsgossedans af *Richard Henneberg*; *Abra-kadabra*, polka, och *Mazurka* af *P. H. Pousette*; *Cascarinettpolka* och *Halutpolka* af *Victor Holtz*; *Minne från konstnärskarnavägen*, vals af *Johan Ericson*; *Hulda lilla*, sångvals (med text) af *Johannes Pugh*; *Minne af Tannhäuser*, fantasi af *Fritz Spindler*; *Wien bleibt Wien!* marsch af *Johann Schrammel*;

för *piano och fyra händer*:

Konung för en dag; *potpourri* af *H. Cramer*; för *sång och piano*:

Vandring i skogen, barytonsolo af *O. Torssell*.

Hvems var felet?

Äktenskapsstudie af *Ottar*.

Belönad med första pris vid Iduns följetongstävling.

I.

Inledning.

Dlatsen framför centralstationen var full af vagnar. Man såg der börmagnaternas eleganta ekipager trängas med hyrvag-

nar och åkardroskor. Allt tydde på att någon, inom den högre handels- eller embetsverlden märklig person skulle resa med nattsnälltåget.

I väntsalen är ett brokigt lif. Lysande toiletter sticka af mot enkla reskläder, muntert glam höres från alla håll och irriterar den af sina tusende omsorger upptagne resanden samt låter honom, vid öfverräknandet af sina ett, två, tre, fyra och så vidare kolly, känna sig dubbelt olycklig och beklämd. Låt oss blanda oss emellan grupperna och lyss till, hvad de kuna hafva att säga. Se der en samling ungdom, flickorna i ljusa, luftiga dräkter, herrarne med små myrtenkransar på frackuppslagen. Vi förstå således, att det är ett bröllopsfölje.

»Det blir väl bra tomt efter fru Hünter, då hon nu lemnar sina flickvänner?»

»Åh, jag vet inte det. På sista tiden ha vi sett så litet af henne, att vi redan blifvit vana vid hennes förlust.»

»Huru länge blifva de borta?»

»Så länge det roar dem, helt enkelt. Tänk så lyckliga, som kunna så der göra, hvad de vilja.»

»Ack», infaller en annan ung dam, »det blir man snart nöjd på. Jag försäkrar», tillägger den tjuguariga skönheten med blaserad min, »att jag riktigt afundas dig, som orkar att önska något.»

»Åh,» genmäler den andra litet skarpt, »om du afundas mig, har du ju redan deri en ouppfyld önskan.»

»Bravo», infaller kavaljeren skrattande. »En duell på skarpa klingor.» Och den lilla misstämningen upplöses i ett muntert skämt.

»Kan du se,» hviskar en tärna till en annan, »hvad Ninas resdrägt är af för tyg? Det förefaller som någon sorts sammet.»

»Ja, det är så kalladt silkesplysch. Se, så det skiftar. Det är, som om det fallit dagg på den.»

»De säga, att hon har tio reskoffertar.»

»Misstag. Hon har ingenting med sig. Allt skall köpas nytt i Paris.»

»Åhja, det är ju också naturligt. Den stackars revisorn har nog inte haft råd att skaffa henne något öfverflödigt.»

»Uff, hvad jag är matt och mått,» utropar en ung herre, hvars hela chevelyr tyckes hafva fallit ned på kinder och haka. »Det är då för märkvärdigt, att huru gammal man än blir, kan man aldrig hålla måtta, fast man vet, att man mår illa efteråt.»

»Ja, men det var också en utmärkt middag eller dejeuner, hvad man vill kalla det,» genmälde en annan. »Det är minsann inte värdt, att ni, herrar tjänstemän, beklaga er öfver små inkomster, när en enkel revisor kan gifva en sådan fest. Cadier öfverträffade sig sjelf, och då vet han nog också att taga betaldt.»

»Åh,» inföll en tredje något hänfullt, »ni behöfva inte oroa er för vår frikostiga värds skull. Viktor får nog på ett eller annat sätt betala kalaset.»

»Och det gör han nog gerna,» återtog den förste talaren. »Det var katten, hvad han ser betagen ut i sin lilla fru.»

»Nå, det är då det minsta man kan begära,» genmälde den hänfulle. »När en man i Viktors ställning, chef och egare af ett bland våra äldsta handelshus, gifter sig med en liten flicka utan ett kronans öre, bör han åtminstone hafva valt en sådan, som han kan tycka om.»

»För min del,» yttrade nummer två, »tycker

jag, att den lilla frun inte kan jämföras med fröken Hünter. Hon är ju en komplett skönhet, ståtlig osh gratios — och så mycket pengar sen,» tillfogade han med en half suck.

»Bry dig icke om att sucka för henne,» skämtade en annan. »Hon har högre vyer; det säges allmänt, att hon skall vara förlovad med den der stela baronen, som nu står och gör sig till för henne på sitt förnämt öfverlägsna sätt. Jag kan inte med de der herrarne, som knipa bort våra rikaste flickor och ändock se ut, som om de nedlätto sig aldeles oerhördt.»

Den hufvudgrupp, som utgjorde föremålet för alla dessa anmärkningar, stod en smula isolerad från den öfriga trängseln. I det ögonblick vi nalkas, svarar brudgummen på en framställd fråga:

»Ja, jag vet verkligen inte, hur länge vår resa kommer att räcka, men troligtvis äro vi snart här igen. För att säga sanningen, skulle jag helst uppskjutit hela resan någon tid, ty jag har just nu lite svårt att lemna Stockholm.»

»Åh, Viktor,» utbrast hans svärmor, en liten dam med tydliga spår af skönhet i sitt nu af stolthet och tillfredsställelse strålande anlete. »Hur kan du ens tänka ditåt? Till ett fashionabelt giftermål hör ju alltid någon tids vistelse på resor, och det var väl ej grosshandlare Hünters mening att gifva sig som den förste, bästa bokhållare med tolfhundra kronors lön.»

»Nåja,» svarade mågen afböjande, »frågan har förevarit och är utagerad, eftersom vi ju om några ögonblick skola antråda vår weddingtrip. Men nog hade vi lika gerna tillbragt den första tiden i stillhet i vårt eget hem. Eller hur, liten?» vände han sig till sin brud med ett strålande ögonkast och ett kärleksfullt leende, som upplyste hans annars allvarliga drag.

Den tilltalade, hvilken stod lutad mot faderns arm, återgaf den förtjuste maken hans blick och sade derpå sakta, medan hon smekte den gamles hand: »Jag hade gerna stannat hemma någon tid. Det förefaller mig så oroligt att redan nu lemna mina kära.»

»Prat,» afbröt hennes mor med en viss skärpa. »Det var ej särdeles artigt mot din man, som ju följer med.»

Den unga hustrun såg med en frågande blick upp till sin make, som svarade med en glad nick, under det fadern drog upp sin näsduk, mumlande något om snufva och värme. Nu började folket strömma ut på perongen: afsked, blommor, som nästan fylde kupén, viftningar — och så voro de allena. En känsla af lugn kom öfver dem efter allt detta surr och bråk. Bruden lyfte de ännu fuktiga ögonen mot sin brudgum, och denne smög armen om den älskades lif och drog henne intill sitt klappande hjerta. Och i virflande fart förde dem det pustande lokomotivet fram på denna deras första gemensamma färd. Rosor doftade omkring dem, beströdd med rosor tycktes deras väg vara, dessa lyckliga, som egde allt, hvad människan anser bäst och afundsvärdast: ungdom, skönhet, rikedom och främst bland allt en varm, besvarad kärlek, nyss helgad genom äktenskaps band.

(Forts.)

Idun bör ej saknas i något hem; den vill för alla vara en god tomt, en tillförlitlig rådgifvare.

Våra barn.

Sysselsättning för de små. Af otröskad råghalm klipper man 1 cm. långa stycken och af kulört papper små blad 1 cm. i kvadrat. Af bägge dessa slag låter man de små träda kedjor, i det de omvexlande träda en stråperla och ett pappersblad på en tråd. För att undvika, att nålen upphörligt glider af, bör man knyta fast den samma vid tråden. Mindre barn ha stor glädje af dylika sjelftillverkade kedjor.

Nahoj.

Hushållet.

Allt använda apelsinskal. Alla apelsinskal, som förekomma i mitt hus, befrias omsorgsfullt från den invändiga, hvita huden, finhackas och blandas med socker och fylles på små flaskor, helst sådana, som ha glaspropp; de öfverbindas med pergamentspapper. — Ett par teskedar deraf och selters- eller vanligt vatten jemte ett litet stycke is gifva om sommaren en god, läskande dryck.

Nahoj.

Husgerådet.

Rengöring af vattenkaraffiner. Som ett utmärkt sätt att rengöra vattenkaraffiner rekommenderar jag följande: Tag några svafveländstickor, tänd eld på dem och sätt karaffinhalsen hastigt öfver dem, så att en hvit rök fyller karaffinen. När den stått några minuter, sköljer man den, hvarefter karaffinen blir så klar, som om den vore ny.

Lotta.

Tvätten.

För att borttaga fläckar ur vit siden-sarge doppar man ren vit vadd i uppvarmd sprit och gnider dermed det nedfläckade stället. Det är förvånande, hur hastigt fläcken försvinner. På samma sätt kan man göra nedsmutsade, ljusa atlasskor aldeles nya.

Matlagning.

Fiskfärs kan man få fullkomligt lika god af vattnad, salt sik som gädda, när det är brist på sådan. Siken vattnas $1\frac{1}{2}$ à 2 dygn, sedan förfäres som vanligt. Följande recept är fördelaktigt. Fisk om 4 @ fläkes, skinn och ben borttagas noggrant, och fisken torkas väl med linne, hvarefter den hackas mycket fin och uppländas med 1 @ väl rensad njurtalg och $\frac{1}{2}$ @ smör. Detta bultas nu med en klubba, så att det blir smidigt. Sedan inarbetas 6 ägg, 1 i sender, 1 kvarter söt grädda, 1 näfve hvetemjöl, litet socker, hvitpeppar, muskoblomma och några stötta bittermandlar.

Elsa.

Potatispudding. Kokt potatis arbetas fin med en bred gaffel. Derefter uppländas den med äggulor, 4 à 6 skedblad smält smör, en sked socker, en sked hvetemjöl, litet rifven muskot och så mycket grädda eller god mjölk, att massan blifver som en lös gröt. Lägges i smord form och öfverströms med rifvebröd. Gräddas i varm ugn. Af kålrötter kan göras på samma sätt.

Elsa.

Klädedrägten.

En varning. En vacker fot är en raritet, emedan de flesta fara så illa med sina underdåniga tjänare och gifva dem ofta så trång och hård beklädning, att de snart bli vanskäpliga och nästan odugliga till den tjänstgöring, som dock jemt affordras dem.

Att tala om det skadliga af höga klackar är knapt värdt, så länge våra unga damer älska att gå på tå, ty de ha ingen omsorg om sin framtid; de rusa blott blindvis framåt — eller »gona» sig i en hvilstol.

De besvärmas dock temligen allmänt af kalla fötter, både yngre och äldre damer och äfven barn, som bära resår-

kängor, och de tänka ej på, att resåren drager till om smalbnet och förhindrar alldeles blodets omlopp, hvilket är högeligen skadligt — lika farligt som snörlif — och kan förorsaka de farligaste stockningar. Om man vill ha resårkängor för bekvämlighetens skull, så måste man låta en skomakare göra dubbelt så vida resårer som brukligt; då går man bra i dem och då får man varma fötter.

A. O.

Bakning.

Mormors gorån. Till 5 äggulor tagas 5 matskedar socker, 5 matskedar smält smör och 5 matskedar grädda, hvilket allt väl blandas. Sedan tillsättes så mycket hvetemjöl, att degen blir fast; får sedan hvila en timme i kallt rum. Utkaflas sedan till ett femöres tjocklek, skäras efter ett pappersmått, klipt efter gorånsjernet, och när alla äro skurna, börjas gräddningen i det med vax smorda jernet.

Rån till tebordet. 2 äggulor röras samman med ett stycke osaltadt smör, stort som ett ägg. Derefter iblandas kornmjöl, tills smeten ringlar sig, samt de till skum slagna hvitorna. Gräddas i rånjern. Skulle smeten vara för lös, tillsättes mera mjöl. Två och två bestrukna med smör läggas samman. Den, som så behagar, kan äfven använda något socker i dem.

Goda småbröd. 1 skålp. smör tvättas och röres, tills det blifver hvitt och pösigt, med 1 ägg och $\frac{1}{4}$ skålp. socker, då iröres 1 jumfru konjak, till sist väl 1 skålp. mjöl; göras i hvad form man behagar, kunna äfven göras som smörbakelser med sylt emellan och smörjas med äggulor, annars med mandel och socker.

Amy.

Prinsessbakelser. $\frac{3}{4}$ skålp. mjöl, $\frac{1}{2}$ skålp. smör, $\frac{1}{4}$ skålp. socker och 3 lod bittermandel arbetas väl till samman, utkaflas tunnt; uttagas med en stjerna, öfverströms med 3 lod hackad sötmandel, blandad med socker.

Amy.

Huskurer.

Mot lindrigare magkatarr. En af mina bekanta, som en längre tid plågats af äckel och qväljningar, synnerligast om förmiddagarna, och knappast fick ned en liten kopp kaffe med ett par skorpor vid frukosten, blef af en äldre dam tillrädd att på sängen dricka en kopp kokt vatten — endast vatten — så hett som möjligt samt derefter stiga upp och genast gå ut och gå en stund. Till frukost skulle hon i stället för kaffe dricka te eller ännu bättre en stor kopp hafrevälling, kokt med hälften vatten och hälften mjölk samt s. k. ångkokt hafremjöl. Den skall litet eller intet saltas. Efter att en 3 veckors tid ha följt rådet kände hon sig mycket bättre och gladare, och hennes förut gråbleka hy är friskare.

Mot tandvärk. Af alla de droppar och dylikt, som jag försökt både för andra och mig sjelf mot detta mest plågsamma och mest irriterande af allt ondt, har intet bättre motsvarat sitt ändamål än jodtinktur. En hårnål uppvikes och ena spetsen omlindas med litet bomull, hvilken neddoppas i tinkturen och sedan en stund hålles i den ihåliga tanden, eller om tanden är hel, guides mot tandköttet. Man får vara försigtig att tinkturen, ej kommer när de andra tänderna eller läpparne, ty den efterlemnar brandgula fläckar, hvilka äro ganska svåra att få bort.

Mot svår huvudvärk. Tag en stor näsduk och blöt den i friskt vatten och äkta eau de cologne — annars ingen sådan. Lagg litet fint salt på näsduken och vik den mångdubbel, hvarefter den lägges öfver pannan och omknytes hårdt med en handduk. Tag skodon af er och tag dubbla strum-

por, svep så in er i en filt och lägg er på soffan, men tag ej för lågt under hufvudet. Slut till ögonen och försök att ej tänka.

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

Ett bättre fruntimmer mellan 30 och 40 år, som är van föreläsa bra, erhåller förmånlig plats hos en finare fru, der flere tjenare finnas. Ingen, som ej innehaft dylik plats förut, må anmäla sig. Svar märkt 8, till Iduns byrå. [558]

PLATSSÖKANDE.

En ung flicka önskar med första plats i en god familj för att biträda i hushåll och med sömnad. Små pretentioner. Svar till »J.» ad. Jungs skola, p. r. [152] [G. 6182]

En anspråkslös flicka önskar plats i familj att gå frun tillhanda. I brist deraf förestå ungarls- eller enkemans hushåll. Är kunnig i alla inom ett hushåll förefallande göromål. Sökande innehar vana vid barns vård. Säkra rekommendationer finnas från föregående platser. Svar till »Anspråkslös», Norrköping, poste restante. [574] [G. 25675]

Lärlärlinna,

som eger utmärkta vitsord om nit och duglighet, önskar plats nu genast eller till nyåret. Undervisning i främmande språk, öfriga skolämnen och musik. Billiga anspråk. Reflektörande torde adressera sig till »U. D.», S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. [543] [G. 6210]

En ung flicka af fransk börd önskar plats i familj i stad eller på landet för att undervisa barn uti vanliga skolämnen, språk och musik. Franska och tyska talas flytande. Svar till »Språkkunnig», Iduns byrå. [560]

En ung flicka, som efter slutad uppfostran i hemmet genomgått Praktiska Hushållsskolan vid Härstorp, önskar erhålla plats i en god familj såsom biträde i alla inom ett hushåll förefallande göromål. På aflöning göres ej afseende. Adr.: Iduns byrå, Stockholm. [559]

En 20 års flicka, villig att betala för sig, önskar plats för att lära sig matlagning m. m. helst i större handverkshus, der frun i huset leder hushållet. Svar till Bagaren Carl A. Jansson, Norrtelge. [540]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius
Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3.
Mag- och hudsjukdomar.
[153]

Doktor MAGNUS WIKSTRAND,
Kungsgatan 8 (vid Hötorget),
behandlar invärtes och könssjukdomar.
Träffas kl. 9-10 f. m., 2-3 e. m.
[520]

Doktor A. KULL
Riddargatan 26 A, 1 tr. upp,
kl. 9-10 f. m.; $\frac{1}{3}$ 3-14 e. m.
[472] (G. 24414)

Doktor Carl Flensburg
33 Drottninggatan 33.
Hvardagar $\frac{1}{2}$ 3- $\frac{1}{4}$. Helgdagar 10-11.
Behandlar företrädesvis **Barnsjukdomar.** [34]

Doktor
Karolina Widerström
Bryggargatan 6. 2 tr. Allm. tel. 83 00.
Mottagningstid: Alla vardagar 12-2.

Med. D:r ERNST SALÉN,
Ögonläkare.
Bostad: Stora Vattugatan 2.
Mottagning: helgfria dagar kl.
 $\frac{1}{2}$ 10- $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

Tandläkaren
Constance Elbe,
Humlegårdsgatan 8, 2 tr.
Rådfrågningstid 1-2. [120]

Tandläkaren
F. A. Widfond,
51 Kornhamnstorg 51,
träffas kl. 10-2 och 5-6.
OBS. Har förut under 10 år bott i
nr 57 Vesterlånggatan 57. [5 27]

Doktor C. D. Josephson
Hötorget 11, 1 tr.,
Hvardagar 2-3. Helgdagar 10-11.
Allm. telef. 69 10.
Fruntimmerssjukdomar, Förlossningar.
[183]

Sv. Panoptikon
Kungsträdgårdsgatan 18
öppet vardagar och söndagar hela dagen från
kl. 9 f. m. till 10 e. m.
[359]

En ung flicka eller yngre dam, som för undervisning skall vistas i Stockholm, kan bestädes erhålla inackordering i familj, der god omvårdnad kan utlovas. Närmare meddelas af Bokhandl. A. d' Aubigné, Drottninggatan 80.
[578]

Om 20 öre i B gående ett elegant 20-å 24-sid. profnummer i fint koloreradt omslag af den löpande årgången.

BARA 20 ÖRE.

Häftet innehåller mer än 50 ypperliga illustrat. jemte beskrifningar öfver dragter, hattar, handarb., monogram m. m. Ö R E Endast nr 1 — det praktiska brudutstyrselnúmer — betingar ett pris af 40 öre. Tio nr lemnas för 1,50; 20 för 2,50.

Klädningsstyger
Profver kostnadsfritt.
Rekvizitioner Erakfrött.
OBS. Modellblanscher åstadla profvema.

FR. MARCUS
Kongl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

[586]

Handarbeten.

En egendomlig, vacker och billig nålbok (Svar till frågan 244) fås på följande sätt: Man tager 9 små ringar af fin ståltråd till hvardera permen, virkar med fasta maskor rundt omkring hvarje ring med rött silke, så det blir som en languette. Sedan syr man med silke tvärs öfver inuti ringen flere gånger, ungefär som vid trädknappar, samt fäster en perla i midten. Då man fått alla ringarne färdiga, fäster man dem samman, en i midten och så de andra i en rundel omkring. Derpå fordrar man permen med litet rött atlas samt vidfäster ett par röda sidenband att knyta med. Till bladen inuti klipper man af hvit flanel en uddad rundel af samma form som permen samt fäster dem vid den samma. *Siri.*

Frågor.

Nr 272. Huru bör bordet vid såväl festliga tillfällen som annars rättast dukas? Jag tror, att många af Iduns läsarinor skulle förena sig med mig i tacks. mhet för upplysning derom.
Huru skall jag utrota den obyra — små svarta insekter — hvilken innästlat sig på bladen hos mina callor? Männe det ej är bra att vatna dem på fatet?
Huru skall man utrota s. k. bladlöss från Myrten? Och huru få den att växa? Tacksamt svar emotse af *Lilly.*
Nr 273. Vill någon af Iduns många läsarinor gifva mig modell och mönster till ett öfverkast till svk-erg. Äfven vill jag gerna lära mig något sätt att tvätta Gants de Suede. *Brita N.*

Nr 274. Skall Sofiahemmet vara en barnhertighets-nrättning för medellösa? *Klen och fattig qvinna.*
Nr 275. Vill någon af Iduns alltid i jelp-samma läsarinor sk eka mig ett vackert virkprof på en spets, passande till daglinnen, vore jag ytterst tacksam. *Lotta.*
Nr 276. H ar får man köpa halm, som är beredd för halmarbeten? *—ia.*
Nr 277. Skulle någon af Iduns välvilliga läsarinor vilja vara god och gifva mig ett godt råd, huru man på billigaste och trefligaste sätt skulle kunna tillverka ett Antependium, passande för en landskyrka, stannade i stor tacksamhet. *—ia.*
Nr 278. Hvar skall man kunna få köpa klädeslister och rester af tyg, passande till trasmatior. *—ia.*
Nr 279. I nr 39 af Iduns andra årgång står i svar nr 119, att 3 skålp. yllepappar jemte 2 skålp ull kunna skickas till Sahlströmska fabriken i Jönköping, då 20 alnar tyg erålles. — Frågas härmed, om arbetslön ej skall betalas, och hur beskaffadt tyg erhålles. *Fru från Östergötland.*
Nr 280. En af Iduns läsarinor beder, att någon ville vara af den godheten upplysa, hvar man i Stockholm får köpa säkra mönster till sjömanskläder åt gossar.

Nr 281. Frågas, om någon af Iduns läsarinor skulle vilja lemna mig mönster till en stickad eller virkad s. k. Tuaväst. De, som köpas i bodarne, tycker jag ej äro så trefliga. Likaledes mönster eller idé till några trefliga stolsöfverdrag. Och slutligen skulle jag vara rysligt tacksam, om någon ville hitta på ett arbete, som passar att ge en herre i julklapp, ty jag är så trött på alla de der sedvanliga skrifttygmattorna, kuddarne, m. m., hvarmed man brukar presenta sina pappor, bröder och fästingar. *Majn.*
Nr 286. Skulle någon af Iduns läsarinor kunna uppgifva adr. på någon treflig familj i Berlin, som emottager inackordering. Hvad är priset pr månad? Äro två månader nog för att någorlunda lära sig tala språket, då man lärt det och förstår det? Med stor tacksamhet emottages svar af *Annim.*
Nr 282. Finnes någon bok, som innehåller förklaringsar på de i pianonoter förekommande »musikaliska konstord»? Finnes den att köpa i bokhandeln? Hvilken är titeln? *Okunnig.*
Nr 283. Kan någon utaf Iduns läsarinor eller möjligen läsare komma ihåg och genom Idun meddela mig de verser, som vid Upsala universitets invigning förekommo i skålen för qvinan? *Marii.*
Nr 284. Ville någon af Iduns läsarinor vara så god att meddela, huru namn, hvilka med vanligt kautschuktämpel-bläck påtryckts böcker, kunna utplånas, utan att permarne eller försättspapperen för mycket medfaras. *Botolf.*
Nr 285. Frågas, om någon af Iduns läsarinor godhetsfullt vill upplysa undertecknad, om huru tunnran, den sort som nu mycket brukas och användes med smör till te, tillredas. Var god och gif svar i Idun eller i ofrånkeradt bref till »Greta», Gustafs station, poste restante, och jag vore ytterst tacksam.

Svar.

Nr 238. Jag har nyligen varit i tillfälle att bese en eidskärm, hvars skönhet och smakfullhet så förtjusade mig, att jag ej kan underlåta att beskriva den. Ramen på låg fot var förfärdigad af trädgrenar, ornamentet af ett djurhufud med vackra horn. Det inre af denna skärm prydes med ett broderi på

Nu inkommet
ett rikhaltigt lager
af
Svarta och Kulörta

SIDENTYGER

Solida kvalitéter. Lägsta priser.

F. W. CAMPANIUS,
43 Vesterlånggatan 43

August Carlsson
Siden- & Manufaktur-Magasini

Svart helsiden Merveilleux från 1: 68 pr meter = 1 kr. pr aln.
Svart helsiden Merveilleux 1: ma från 3 kr. pr mtr = 1: 80 pr aln.
Svart helsiden Faille från 2: 10 pr meter = 1: 25 pr aln.
Svart helsiden Victoria Garantie fr. 6 kr. pr meter = 3: 60 pr aln.
Hvit halfsiden Atlas till brudkläd. fr. 1: 68 pr mtr = 1 kr. pr aln.
Hv. o. crème helsiden Duchesse till brudkl. fr. 6 kr. pr m. = 3: 60 pr aln.
Hv. o. crème helsiden Merveilleux till brudkl. fr. 2: 50 pr m. = 1: 50 pr aln.
Hv. o. crème helylle Cachemire, dubbel br., fr. 1: 68 pr m. = 1 kr. pr aln.
Kulört helsiden Merveilleux i alla färger fr. 2: 50 pr m. = 1: 50 pr aln.

Requisitioner från landsorten expedieras pr omgående mot efterkraf. [566]

50 Vesterlånggatan
61 Drottninggatan

Kjöbenhavn 1888

Färska, Svenska o. Italienska Makaroni,

Vermiceller och Stjerngryn af Skandinaviska Makaronifabriken tillverknad säljas i minut af hvarje välorterad Specerihandlande i Sverige och Norge samt i parti af Skandinaviska Makaronifabriken. Äfven tillhandahållas Äggmakaroni och Patentmakaroni såsom Dessert och Fiskmakaroni, Preferencegryn och Silkesvermiceller. Prisuppgifter sändas på begäran.

Skandinaviska Makaronifabriken,
STOCKHOLM, Fabrik och Kontor: Götgatan 79.
Allm. Telefon 37 36. [577]

Kjöbenhavn 1888

ROLAND MARTIN
Tandläkare
Vasagatan 10, Stockholm,
snedt emot Centralstationen. [243]

CARL MALMBERGS
välrenommerade **HANDSK-AFFÄRER**

Billigast af alla!

1 tr. upp. 1 tr. upp.

För en konkursmassas räkning realiseras under loppet af 3 veckor:

5,000 m. Klädningsstyg ...	à 34 öre = 20 öre.
8,000 » d:o ...	» 49 » = 29 »
10,000 » d:o ...	» 63 » = 37 »
1,000 » Öfverdragstyg ...	» 49 » = 29 »
2,000 » Bolstervar ...	» 38 » = 22½ »
5,000 » Grå Flanel ...	» 51 » = 30 »
5,000 » Röd d:o ...	» 61 » = 36 »
5,000 » Hvit d:o ...	» 61 » = 36 »
3,000 » 1:ma Krafttyg ...	» 66 » = 40 »
3,000 » Plysch-Kypert ...	» 39 » = 23 »
3,000 » 1:ma Moleskin ...	» 79 » = 47 »
5,000 » Rocktyg ...	» 55 » = 33 »
5,000 » Blått & hv. Skjorttyg ...	» 37 » = 22 »
5,000 » Extra prima Rockfoder ...	» 64 » = 38 »
500 st. Barnkostor à 2,50.	
1,000 » Damekostor, ha kostat 8 kr., säljas nu för 5 kr.	
500 » Herrvästar, ha kostat 8,50, säljas för 5,50.	
1,000 » Damevästar, ha kostat 4 kr., nu 2,75.	
1,000 » Flanel-Damelif à 1,25.	
500 » Kamgarnskjortlar (6,3 meter = 10½ aln i hvarje) 5,50.	
2,000 » hellylle marinblå Trikotkläder för 3-8 års gossar 3,50.	

rekommenderas.
Pris å billiga **Handskar,**
för hvilkas hållbarhet ansvaras:
4 knappar, breda silkessömmar kr. 1: 50
5 snörknappen, d:o d:o kr. 2: —
6-knapps Mousquetaires kr. 2: —

Billigaste priser å alla slag af **Vinterhandskar.**

BUTIKER:
5 Sturegatan 5,
25 Södermalmstorg 24,
45 Vesterlånggatan 45.

Handskar hemsändas vid requisition pr Telefon: 22 46. [262]

Panoraman
i
Rundmålningsbyggnaden
å Djurgården är öppen alla dagar från kl. half 10 f. m. intill mörkrets inbrott. [460]

Panorama international,
Hamngatan 18 B, 1 tr. upp. (bredvid Svea-Salen)
1:sta Serien: Verldsutställningen i Paris 1889.
Entré 30 öre, barn 20 öre.
Abonnementsbiljetter, gällande för 8 besök, kr. 1: 75 resp. 1: 20.
Öppet alla dagar från kl. 10—10.

A. Williamson,
Stockholm, Vesterlånggatan 57, 1 tr. upp. [567]

Materialer
för träskärning, träsniderijern och mönster.
Claestorpsboden,
26 Fredsgatan 26.

Salongsbord, Stolar, Afdelningsskärmar för montering, Piedestaler, Blom- och Handduksställ, Knypeldynor med Bord och Pinnar samt Spolmaskiner.
Claestorpsboden,
26 Fredsgatan 26.

Billig helpension.

En å två flickor i skolåldern, eller yngre, kunna få moderlig omvårdnad samt undervisning i godt hem, der en elev förut finnes. Korrespondens med »I. G.», Skara, poste restante. [541] [G. 25370]

enligt öfverenskomme mellan Redaktionen och de Fresta af Iduns annonsörer.
Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris —

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkrav och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsäändas. [241]

hvitt eller grått kläde med en pålagd eklöfs-ranka. Bladen af svart sammet med gula konturer; ollonen af brunt sammet i två färger och bronsperlor. Grenar och stjelkar af brunt silke. Greta kan sjelf utföra trädarbetet och förenkla det inre med en målad stogstafva eller blommor pressade i gråpapper och sedan färglagda med glasskifva öfver. Ritning till skärmen och mönster till broderiet i original-storlek kunna erhållas. M. A.

Nr 242. Klädstreck läggas i kallt vatten en half dag, för att det gula skall gå ur dem. Ar man mycket noga, skall man sedan koka dem eller åtminstone lägga dem i het vatten en stund, medan de äro våta spännas de upp till torkning, emedan de annars sno i hop sig. A. H.

Nr 246. Om adress uppgifves i nästa nr af »Idun», är jag villig skicka spetsprof till skänkhylor, hvilka profver jag funnit både praktiska och stiliga. H.

Nr 249. Man ingoider dem med en del eau de Cologne, en del ättika och åtta delar rågnmjölsvälling. Detta är ett gammalt bepröfvadt medel, ehuru löga känt. N. 251. Luktan af pepparmynta fly råttor mest af allt. Rose-Marie.

Nr 254. Gerna vill jag gifva eder del, af hvad jag anser vara lämpligt. Till frukost: potatis (naturl. oskalad) och sill två morgnar å rad och den tredje potatis och en stekt fläskbit till hvarje. Om söndagar kan, i st. för att potatis kokas, dylik uppstekas, som går fortare. Kaffe efter maten med 2 sockerbitar om vintern; men om sommaren, då s. k. morgonbit vid 5-tiden på morgonen består af kaffe och 1/3 eller 1/4 kaka bröd af toppadt mjöl, bör man ha mjölk efter maten. Till middag stekes eller stufvas i mjölk den på morgonen öfverblifna potatisen till soffet eller begagnas grönsaker och stufvade ärter eller morötter, då tillgång dertill finnes; supanmaten utgöres af antingen välling (af korngrön), ärter, potatis eller mjölksoffa, ölsoppa, kål. Till aftonvard om sommaren: 1/2 kaka bröd med lite smör och en ostskifva på hvarje, kaffe med 2 bitar socker, om vintern: kaffe med 3 bitar socker 1/2 eller 1/3 kaka bröd af toppadt mjöl. Till kvällsmat vassgröt och mjölk, om så behagas om sommaren en bit sill efter skrap- eller skalpotatis t. ex. en qväll i veckan och en qväll potatis och sill med lingon efter. Någon riktig matsedel har jag icke, men af föregående ser ni ungefär min matordning. Om söndagen bör så litet kokning som möjligt ega rum, utan göras i ordning på lördag, emedan tjänarinnan i mitt tycke bör hafva söndagen så ledig som möjligt.

Söndag, frukost: uppstekt potatis och fläsk och kaffe eller endast kaffe med smör och ost. Middag: skalpotatis och någon soppa, kål om så finnes. Aftonvard: kaffe med smör och fint bröd t. ex. 1/4 kaka. Qvällsmat: uppkott mjölk och sill eller något öfverblifvet soffel. Måndag, frukost: potatis och sill (om sommaren litet lingon efteråt), kaffe eller mjölk. Middag: uppstufvad potatis och välling. Aftonvard: kaffe och smör om sommaren, kaffe och fint bröd om vintern. Qväll: gröt (vattengröt.)

Tisdag, frukost: potatis och sill (om sommaren litet smör efteråt), kaffe eller mjölk. Middag: stekt fläsk och potatis, ölsoppa. Aftonvard lika med föreg. Qväll: gröt.

Onsdag, frukost: potatis och stekt fläsk, kaffe eller mjölk. Middag: uppvärmd potatis eller stufvade ärter eller morötter, öst eller någon annan soppa, t. ex. äppelsoppa. Aftonvard lika. Qväll: potatis och sill med lingon.

Torsdag, frukost: potatis och sill (om sommaren smör), kaffe eller mjölk. Middag: ärter och fläsk. Aftonvard lika. Qvällsmat: gröt.

Freitag, frukost: potatis och sill, kaffe eller mjölk. Middag: uppvärmda ärter (igen se'n förra middagen) och något uppstufadt till soffet. Aftonvard lika. Qväll: gröt.

Lördag, frukost: potatis och fläsk, kaffe eller mjölk. Middag: soppa och om så behagas något uppstufadt till soffet. Aftonvard lika. Qväll: skalpotatis.

Då så kan ske, bör man koka så mycket supannat den ena dagen att, man har att värma upp den andra. Jag brukar hafva lutad stockfisk eller kabiljo en morgon i st. för sillen för ombyte. Ja, nu har jag försökt. Roligt vore att veta, huru ni omfattat mitt sätt. Arla.

Innehållsfor-teckning:

Tillkännagifvande. — Qvinnan såsom prest; af F. S. — Friplats; dikt af Gerd. — Vid afontlampan; af Adolf Hellander. — Caroline Ashurst Biggs; af G. K. — I forsen; skiss af Elsa W. — Iduns panoptikon; af Scevola. — Smånotiser från kvinnoveriden. — Lär teknika och måla; af professor Ludvig von Räsler. — I gästiden. — Qvinnans bref. — Teater och musik. — Literatur och konst. — Hvems var felet? Åktenskapsstudie af Ottar; prisbelönad i Iduns följtongstämman. (Forts.) Våra barn. — Hushållet. — Husgerädet. — Tvätten. — Matlagning. — Klädeädrigen. — Bakning. — Huskurer. — Handarbeten. — Frågor. — Svar.

Lampor
af alla modeller jemte alla slags tillbehör, äfvensom de förrnämsta brännare, som hittills i handeln före kommit.

P. G. BJURSTRÖM.

Te-
Kaffe- o.
Gräddkannor,
Bordsurtouter,
Sockerskålar, Visit-
kortsorgar, Brickor
o. Brödkorgar, Mat-, Des-
sert-, Strö-, Kaffe-, Te- o.
Såsskedar, Knifvar, Gafflar,
Ljustakar och öfrigt af
Nysilfver och Pläterarbeten.

P. G. BJURSTRÖM.

Lyx- Artiklar:

Ljusronor, Kandelabrar, Blommor, Album, Parianfigurer, Fantasiabord, Vasar, Urnor, Bordsprydnader m. m.

Blomkrukar, Blomställ, Diverse artiklar för Skrifbordet samt för Herr- och Damtoaletten m. m.

51 Drottninggatan 51 STOCKHOLM. [550]

Bosättnings- artiklar
till fabrikspriser af Glas o. Porcelain, alla sorter, för Hushåll, Källare och Schweitzerier.

P. G. BJURSTRÖM.

Te- o. Kaffe- dosor, Kaffe- qvarnar, Brickor, Hinkar och Baljor af zink, lackerade Brickor o. Brödkorgar, Stenmortlar, Träbrickor för matbordet, Rifjern, Sopskyfflar, Handlyktor, Strykugnar, Spisar, Kaminer, Rullgardiner, Rotborstar o. öfriga Bosättnings-Artiklar.

C. M. CARLING

Specialité:
Handväfda, hellinne
Drällshanddukar,
Duktyger,
Lakanslärfter
i alla bredder,
Handväfda, hellinne
Damast-Duktyger,
utmärkta och prisbilliga,
Almedahls Linnevåfnader,
Norrköpings Bomullsvåfnader,
Knypeltråd, alla nr,
Vadstenaspetsar,
i parti o. minut, endast kontant,
låga, bestämda priser.

STOCKHOLM, 22 Regeringsgatan. [556]

J. G. Hammars

Lampkök.
Stor värmeformåga.
Brinna luktfritt.
Brilliant belysning.
Pris: enkla med en veke 4 å 6 kr., extra solida 8 kr., med två veckor 12 kr. och med tre veckor 18 kr.
Fullkomlig beläthenhet garanteras hvarje köpare. [226]
J. G. HAMMAR,
30 Malmshälsnads-gatan

Husmödrar!
Försöken Th. Winborg & C:s
Stockholm tillverkningar af

Concentrerad Ättika
på flaskor för utspädning.
Senap,
blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.
Beefsteaksauce.
Soja,
flere gånger prisbelönad och fullt jemförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [95]

RAMLOSA
Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slags plantskole-artiklar är nu utkommen och tillsändes [493] franko. Helsingborg i sept. 1889.

N. P. JENSEN

D:r Vogels Handhvit
borttvättar allt af händerna, som tvål ej kan af-taga, skyddar mot frost etc. och gör händerna hvita och mjuka! Fås i eleganta spegeldosor å 35 öre hos parfymhandlare m. fl. samt från Generaldepöten, Mariagatan 17 Stockholm. Telefon 33 59. [569]

Hushålls-Smör.
Verkligt godt finskt sommarsmör i byttor om 40 kilo passande för hushåll hos **E. Öhmans Söner & Co.,** [G. 6168] Slussplan 63 B, Stockholm. [564]

EXCELSIOR-TE.
Direkt från Hankow (China) importeradt, oförfalskadt Te af 1889 års skörd, i flere utsökta, aromatiska och prisbilliga kvalitéter. Försäljes packadt i bleckburkar, kartonger och silfverstanniol genom Specerihandlarne.
En-gros-lager hos **Otto Dahlström & Komp.** [524]
Excelsior-Te.

Från **Hjalmar Petersson & c:nis** Pappershandel i Karlstad erh. gratis prof af **Papper och Kuverter.** (G. 23910x5.) [467]

44 Malmshälsnads-gatan.
JOHAN ERICSSON & Co.
Koppar- och Bleckstageri,
Förtjeningsverkstad.
Vester-långgatan. **62**

26 Regeringsgatan 26
Goda TANDSKAR
till billiga priser hos **K. F. ÅLUND,** Stockholm. [567]

Intubi-Kaffe
är det erkänt bästa, billigaste och helsosammaste kaffesurrogat. Finnes i hvarje väl fournerad specerihandel i Stockholm och landsorten samt i parti och minut hos **Stockholms Kaffeaktiebolag.** [284]

Kom och profva
vårt ängrostate och malda **Hushållskaffe** å 95 öre pr 1/2 kilogram = 80 öre pr skålp. Beredt af prima Java eger det en fin och angenäm smak, är helsosammare än vanligt kaffe samt medför genom sin dryghet ytterst stor besparing.
Stockholms Kaffeaktiebolag,
Nr 4 Klara Östra Kyrkogata Nr 4. Allm. Telefon 244. [285]

Pianomagasin.
Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priserna. För instrumentens bestånd ansvaras. Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.
GUST. PETERSSON & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.
Flyglar, Tafflar och Pianinos från **J. G. Malmshj.** [36]

Då man här och der i landet börjat tillverka **Fällstolar** liknande vår **Nya Fällstol**, hvilken är tillverkad af fullmogent björk, gul eller brun, och hvars pris är 10 kr. fraktfritt mot jernvägs efterkrav vid uppgifven station, fästes uppmärksamheten på, att vår **Nya Fällstol** alltid är stämplad på de båda kortstyckena, som uppbära armstöden, med vår firma: **Hjalmar Peterson & C:s, Karlstad**, samt att den requirent, som ej blir nöjd med stolen, kan återvända den franko, då erlagd li- quid genast återbetalas. [477]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer

E. J. ANDERSSONS
PIANOLAGER
Försäljning och Uthyrning
Mästersamuelsgatan 26, Stockholm. [41]

Nytt svenskt originalarbete.

Från Aktiebolaget Hiertas Bokförlag har utkommit tredje häftet à 80 öre af

Märkvärdiga Qvinnor

af
ELLEN FRIES,

Fil. Doktor. [575] [G. 25826]

Alex. d'Aubigné & C:o
Bok-, Musik-, Konst- & Pappershandel
80 Drottninggatan 80
(hörnhuset af Kungäsa an).
Den förra ärfman, Tegnér & d'Aubigné, har till följd af herr E. A. Tegnérs utträde ur affären alldeles upphört. [554]

Marsala

från den förnämsta firman i Palermo à 1 kr. 25 öre per butelj.

Vid kontant köp af minst 6 but lemna 20 proc. rabatt.
Leffler & C:o.

Hötorget 6, hörn. af Holländargatan. [492]

GUSTAF HOLMBLOM
KAPP-FABRIK
38 Vesterlånggatan 38
Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [207]

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Mynttorget 1. [20]

Husmödrar!

Kasten aldrig bort gammalt stick- ylle! Underteknad emottager jemte ull äfven gammalt ylle till spinning, väfning (för hand), schal- och filtberedning. Hos mig spunnet s. k. trasgarn är bevisligen det bästa och vackraste, som kan erhållas. Spånadslönen den billigaste i Stockholm. Beredningen af filtar öfverträffad.

Otto Elmgren,
Vesterlånggatan 66. [298]

Alla fördelar framför andra sorter!
Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henric Labatt,

Kongl. Hofleverantör,
27 Drottninggatan 27
Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [71]

10% För hushåll att beakta. 10%

Vid kontant köp lemna å alla i vår prisurant upptagna artiklar

rabatt 10 procent,

äfven om endast en liter spirituosa eller en butelj vin tages.

[498]

Leffler & C:o.

Vinbolaget Brages efterträdare.

10%

Hötorget n:r 6, hörnet af Holländaregatan.

10%

SUCHARD.

18 Guld- och Silfvermedaljer. **Suchard's Chocolat.**

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt kvalitet.

Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver,

Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

Guldmedalj vid Verldsutställningen i Paris 1889.

Nyhet!

Maltose Pumpernickel.

Pumpernickel är ett öfver hela Tyskland välbekant, af råg tillverkad bröd, som alldeles skiljer sig från vanlig ankarstock derigenom, att det har undergått en särskild baktingsmetod, som gör det värdefullare som näringsmedel och samtidigt mycket lättsmält.

Dessutom har mitt fabriks näringsvärde genom tillsättning af *Maltextrakt* blifvit ytterligare förhöjd. *Maltose Pumpernickel* håller sig frisk i lång tid.

Försäljes å 25 öre pr st. i min hufvudförsäljning och filialerna.

17 C. W. SCHUMACHER, 17 [445]
Norrländsgatan

K. M. Lundbergs
Bosättningsmagasin,

N:r 7 Storkyrkobrinken N:r 7,

Strumpor,	Dam,	hellylle	å kr. 1: 35 pr par för fina, tunna engelska, kulörta.
Strumpor,	Dam,	hellylle	å kr. 1: 75 pr par för tjocka, engelska, kulörta.
Strumpor,	Dam,	hellylle	å kr. 2: 15 pr par för medeltjocka, fina, mjuka, engelska, kulörta.
Strumpor,	Dam,	hellylle	å kr. 2: 75 pr par för extra goda, mjuka, engelska, kulörta.
Strumpor,	Dam,	hellylle	å kr. 3: 35 pr par, extra starka, engelska, naturfärgade.
Strumpor,	Dam,	hellylle	å kr. 5: — pr par för finaste, tunna, engelska, svarta.
Strumpor,	Barn,	hellylle	stickade, resår.
Strumpor,	Barn,	hellylle,	groftrådiga, å kr. 1: 15 pr par för medelstorlek.
Strumpor,	Barn,	hellylle,	fintrådiga, å kr. 1: 60 pr par för d.o.
Strumpor,	Barn,	hellylle,	eng. fina å kr. 1: 60 pr par för d.o.
Strumpor,	Herr,	halfylle,	stickade, från kr. 1: 10 pr par.
Strumpor,	Herr,	hellylle,	» » » 1: — » »
Strumpor,	Herr,	halfylle,	eng., » » » 1: — » »
Strumpor,	Herr,	hellylle,	eng., » » » 1: 35 » »

Tröjor för Damer, **Kalsonger** för Damer,
Tröjor för Herrar, **Kalsonger** för Herrar,
Tröjor för Barn, **Kalsonger** för Barn.

Jæger-yll- underkläder för damer, herrar och barn.
Egen tillverkning af stickade Yllevaror i

K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin,

N:r 7 Storkyrkobrinken N:r 7. [466]

I alla bokåldor:
Förlag af R. Blædel & Co.,
Stockholm.
Det passar sig inte. Handledning i god ton för att undvika missfag i dräkt, uttrycksätt och uppförande. **Klotband 1 kr.**
Qvinnans lycka. En gåfva på lefnadsvägen af **Anny Wolke.** Häft. 80 öre; klotband 1 kr. 25 öre. [174]